КЕЧА СССР ОЛИЙ СОВЕТИНИНГ СЕССИЯСИ ЎЗ ИШИНИ ТАМОМЛАДИ

БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР КОМИТЕТЛАРИ, МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ ҲАМДА ШАҲАР СОВЕТЛАРИНИНГ ОРГАНИ

№ 241 (3213). | Жума, 10 декабрь 1965 йил. | Баҳоси 2 тийин.

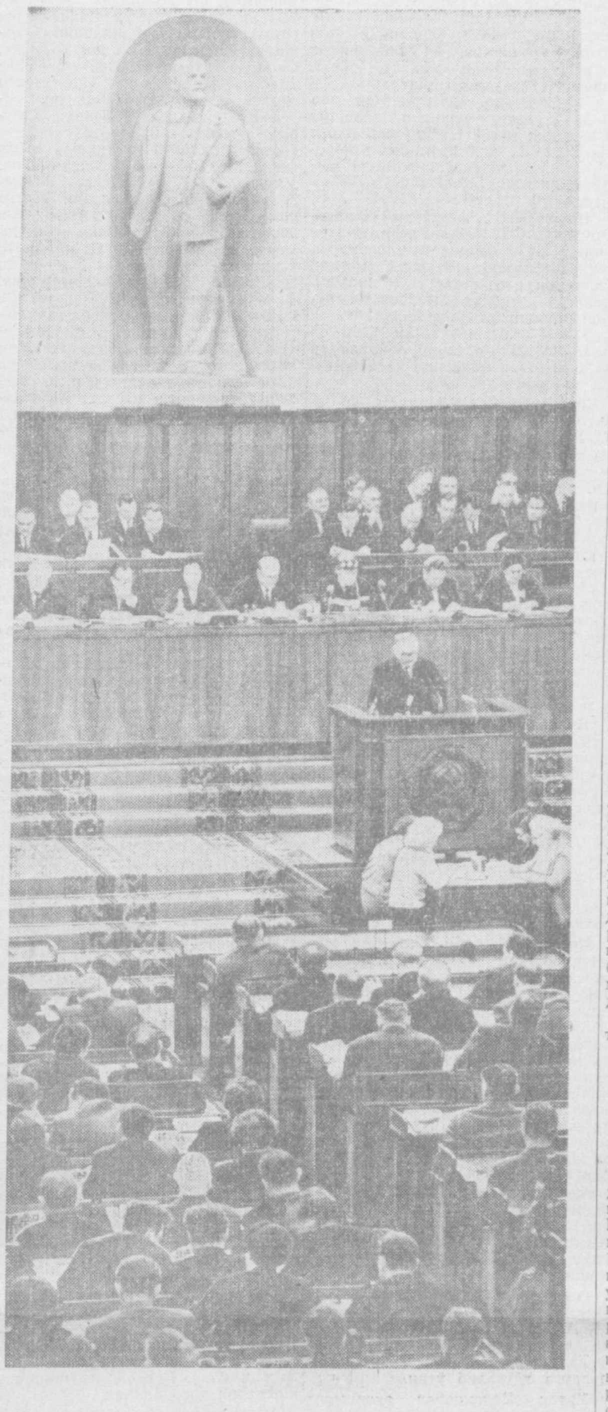

Суратда: СССР Олий Советининг VI чақириқ VII сессияси мажлиси пайти.

В. Егоров ва Е. Кассин фотоси (ТАСС фотохроникаси).

НИКОЛАЙ ВИКТОРОВИЧ ПОДГОРНИЙ

СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ РАИСИ

1903 йил 18 февралда ишчи оиласида туғилган, миллати украин, 1930 йилдан КПСС аъзоси, 1956 йилдан КПСС Марказий Комитетининг аъзоси, олий маълумотли — 1931 йилда Киев технология институтини тамомлаган.

Меҳнат фаолиятини 1917 йилда механика устахоналарининг ишчиси бўлиб бошлаган. 1921—1923 йилларда Полтава областида комсомол ишида бўлган, шундан кейин эса, 1926 йилгача Киев шаҳрида Политехника институти ҳузуридаги ишчилар факультетида ўқиган. 1931—1939 йилларда бир қанча қанд заводлари ва трестларининг инженери, бош инженер ўринбосари, бош инженери бўлиб ишлаган.

1939—1940 ва 1944—1946 йилларда Украина ССР озиқ-овқат саноат халқ комиссарининг ўринбосари, 1940—1942 йилларда СССР озиқ-овқат саноати халқ комиссарининг ўринбосари бўлган. 1942—1944 йилларда Москва озиқ-овқат саноати технология институтига директорлик қилган.

1946—1950 йилларда Украина ССР Министрлар Советининг СССР ҳукумати ҳузуридаги доимий вакили бўлган. 1950—1953 йилларда Украина КП Харьков область комитетининг биринчи секретари бўлиб ишлаган. 1953 йилдан Украина КП Марказий Комитетининг иккинчи секретари, 1957 йилдан эса биринчи секретари бўлган. 1963 йилдан бери КПСС Марказий Комитетининг секретаридир.

1958—1960 йилларда КПСС Марказий Комитети Президиуми аъзолигига кандидат бўлган, 1960 йилдан бери КПСС Марказий Комитети Президиумининг аъзоси бўлиб келмоқда. 1953 йилдан Украина КП Марказий Комитети Бюросининг аъзоси, кейин эса Марказий Комитет Президиумининг аъзоси бўлган. 1952—1956 йилларда КПСС Марказий ревизия комиссиясининг аъзоси эди.

Тўртинчи-олтинчи чақириқ СССР Олий Совети депутати, СССР Олий Совети Президиумининг аъзосидир. Украина ССР Олий Советининг депутатидир.

Коммунистик партия ва Совет давлати олдидаги катта хизматлари учун Н. В. Подгорнийга Социалистик Меҳнат Қаҳрамони унвони берилган.

СССР ОЛИЙ СОВЕТИНИНГ ЕТТИНЧИ СЕССИЯСИ

ЎРТОҚ Л. И. БРЕЖНЕВ НУТҚИ

Депутат ўртоқлар!

Анастас Иванович Микоян сизларнинг олдингизда сўзлаган нутқида ўзини СССР Олий Совети Президиумининг Раиси вазифасидан озод қилиш тўғрисидаги илтимосини айтиб берди. Ўртоқ Микоян шундай илтимос билан КПСС Марказий Комитетининг Президиумига мурожаат қилганлигини ҳам айтиб ўтди. Биз бу масалани Марказий Комитет Президиумида ва Марказий Комитетда кўриб чиқиб, Анастас Ивановичнинг илтимосига қўшилдик. КПСС Марказий Комитети ўртоқ Микояннинг Олий Совет Президиуми Раиси вазифасидан озод қилиш тўғрисидаги илтимосини Олий Совет депутатлари ҳам қаноатлантирадилар, деб ўйлайди.

Ўртоқлар! Анастас Иванович Микояннинг 70 йиллигини яқиндагина нишонлаб ўтдик, у бизнинг партиямизда катта йўлни босиб ўтди. У партия сафларида актив сиёсий фаолиятни жуда эрта бошлашга бахтиёр бўлган кишиларнинг бири. У, Октябрь революцияси ва гражданлар уруши даврида, СССРда социализм қуриш йилларида партия олиб борган курашга ўз ҳиссасини қўшди, у бугун ҳам биз билан бирга коммунистик қурилишнинг улуғ ишида қатнашмоқда.

Шу йиллар мобайнида Анастас Иванович партия юборган кўпгина масъулиятли участкаларда ишлади. У, губерна ва ўлка партия ташкилотларининг раҳбари бўлди, савдо, таъминот, озиқ — овқат саноати халқ комиссари, ташқи савдо министри бўлди, Улуғ Ватан уруши йилларида Давлат мудофаа комитетининг аъзоси бўлди, Олий Совет Президиумининг Раиси бўлиб сайлангунича кўп йиллар СССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари бўлиб турди. Ўртоғимизнинг Коммунистик партия ва Совет давлатининг кўзга кўринган арбобининг мана шу шонли меҳнат йўлини тўла равишда ҳурматлаймиз. Анастас Иванович Микоянга кейинги бир ярим йил ичида СССР Олий Совети Президиумининг Раиси лавозимида қилган самарали ишлари учун ташаккур сўзларини айтиб мурожаат қилиш билан барча депутатларнинг фикрини ифодалаган бўламиз, деб ўйлаймиз, ўртоқлар. **(Давомли қарсаклар).**

Шуни илова қилмоқчиманки, партия Марказий Комитети Анастас Иванович Микояннинг СССР Олий Совети Президиумининг Раиси вазифасидан озод қилиш тўғрисидаги илтимосини қондиришни тавсия этиш билан бирга, ўртоқ Микоянни Олий Совет Президиумининг аъзоси қилиб сайлаш тўғрисида таклиф киритади. Анастас Иванович СССР Олий Совети Президиумининг аъзоси бўлиб туриб, ялпи ишимиз учун ҳали кўпгина фойдали ишлар қила олишига аминмиз. **(Давомли қарсаклар).**

Депутат ўртоқлар!

Марказий Комитет СССР Олий Совети Президиумининг Раислиги лавозимига ўртоқ Николай Викторович Подгорнийни сайлашни тавсия қилади. Партиямиз ва совет халқи ўртоқ Подгорнийнинг мамлакатимиздаги кўзга кўринган партия ва давлат арбобларидан бири эканлигини яхши биладилар. Бу ерда унинг таржимаий ҳолини гапириб ўтиришнинг ёки унга батафсил характеристика бериб туришнинг зарурати йўқ деб ўйлайман. Унинг Марказий Комитет Президиумининг аъзоси ва Марказий Комитет секретари лавозимида актив ишлаб келганлиги партиямизга ва халқимизга яхши маълум. Мен шуни илова қилишни истар эдимки, Николай Викторович СССР Олий Совети Президиумининг аъзоси сифатида ҳам давлатимизнинг бахт-саодати, тинчлик ишини ва халқлар ўртасидаги дўстликни мустаҳкамлаш йўлида катта иш олиб борди.

СССР Олий Советининг депутатлари ўртоқ Н. В. Подгорнийни СССР Олий Совети Президиумининг Раиси қилиб сайлаш тўғрисидаги тавсияни қувватлайдилар, деб умид билдиришга ижозат бергайсиз, ўртоқлар. **(Давомли қарсаклар).**

ХАЛҚ МАНФААТЛАРИНИ КЎЗЛАБ

Иттифоқ Советининг 7 декабрдаги кечки мажлисида бюджет комиссиясининг аъзоси депутат **И. В. Капитонов** Бюджет комиссияси номидан қўшимча доклад қилди. 1966 йилги Халқ хўжалик плани ва Бюджетнинг лойиҳалари, деди у, КПСС Марказий Комитети март ва сентябрь Пленумларининг қарорларига асосланиб ишлаб чиқилган. Бу лойиҳалар экономикани янада юксалтиришни, меҳнаткашлар турмушининг моддий даражасини ва маданий савиясини оширишни, мамлакатнинг мудофаа қувватини мустаҳкамлашни кўзда тутади.

Партия жамиятимиздаги иқтисодий муносабатларнинг моҳиятини тобора чуқурроқ ўрганиб, муҳим хўжалик ислоҳотини ўтказишга киришди. Бу ислоҳотнинг амалга оширилиши социализмнинг иқтисодий қонунларидан тағин ҳам тўлиқ фойдаланишга имкон беради.

Сўнгра ўртоқ Капитонов айтдики, Бюджет комиссияси СССР Плани ва Бюджети лойиҳаларини умумиттифоқ органларининг ва иттифоқдош республикаларнинг вакиллари билан кўриб чиқиб, 1966 йилда қўшимча хом ашё ресурсларини ишга солиш йўли билан халқ истеъмоли молларини ишлаб чиқаришни ва реализация қилишни кўпайтириш, маҳсулотнинг хилларини ва сифатини яхшилаш мумкинлигини аниқлади. комиссия баъзи молларни аҳолига сотишни кўпайтириш мумкин, деб ҳисоблайди. Бу эса товар ресурсларини кўпайтиришга имкон беради.

Бюджет комиссияси Давлат бюджетининг даромадларини 120,6 миллион сўм миқдорида кўпайтириш тўғрисида таклиф киритди. Шу билан бирга Бюджет комиссияси иттифоқдош республикалар Министрлар Советларининг илтимосларини кўриб чиқиб, иттифоқдош республикаларнинг бюджетлари бўйича ажратиладиган маблағларни 120,6 миллион сўм миқдорида кўпайтириш, шу маблағларни жумладан район марказларини ободонлаштиришга, касалхоналар ва болалар муассасалари учун асбоб-ускуналар сотиб олишга, дори-дармонлар ва шу кабилар учун қилинадиган харажатларни кўпайтиришга сарфлашни мақсадга мувофиқ, деб ҳисоблайди.

Бюджет комиссияси мамлакатнинг 1966 йилги Давлат плани ва Бюджети лойиҳаларини Бюджет комиссияси киритган тузатишларни ҳисобга олиб маъқуллашни таклиф қилди.

Украина ССР Министрлар Советининг Раиси депутат **В. В. Шчербицкий** музокараларда биринчи бўлиб сўзга чиқди.

Украина саноати, деди у, ишлаб чиқаришнинг умумий ҳажми ва саноат маҳсулоти муҳим турларининг кўпчилиги бўйича, бошқа баъзи кўрсаткичлар бўйича етти йилликни октябрь ойидаёқ бажариб бўлди. Пландан ташқари етти миллиард сўмликдан зиёдроқ саноат маҳсулоти ишлаб чиқарилади.

Бу йилги халқ хўжалик плани ҳам барча асосий кўрсаткичлар бўйича ошириб бажарилмоқда. Мана шуларнинг ҳаммаси олдимизда турган вазифаларни амалга оширмоқ учун яхши база бўлади.

Келгуси йилда Украинада пўлат ишлаб чиқариш уч миллион тонна кўпайтирилади ва 40 миллион тоннага етказилади. Прокат ишлаб чиқариш ва кўмир қазиб чиқариш ҳам анча кўпайтирилади. Қора металлар ишлаб чиқаришда ва темир руда қазиб олишда Совет Украинасида бўлгани каби шундай ҳажмга эришган мамлакат Европада йўқ.

Нотиқ айтдики, КПСС Марказий Комитети март Пленумининг қарорлари қишлоқдаги вазиятни тубдан ўзгартириб юборди. Бу йил Украинанинг бир қанча областларида об-ҳаво шароити ноқулай келганлигига қарамай, республика давлатга дон сотиш планини ошириб бажарди. Қанд лавлагидан мўл ҳосил етиштирилди.

Совет Украинасининг меҳнаткашлари, деди пировардида ўртоқ Шчербицкий, КПСС XXIII съездини ва Улуғ Октябрнинг 50 йиллигини муносиб кутиб олишга тайёрланмоқдалар. 1966 йил планини муваффақиятли бажариш учун умумхалқ мусобақаси авж олдирилмоқда. Келгуси йилнинг ишлаб чиқаришнинг самаралилигини кескин ошириш, чиқарилаётган маҳсулот сифатини яхшилаш йили бўлиб қолиши учун республика меҳнаткашлари ҳамма чораларни кўрадилар.

Қозоғистон — рангли металлар, нефть, кўмир ўлкаси, етти йиллик йиллари мобайнида республика дон етиштириб берадиган энг катта ўлка бўлиб қолди, деди ўз нутқида Қозоғистон ССР Фанлар академиясининг президенти депутат **Ш. Ч. Чокин.** Нотиқ айтдики, келгуси 1966 йилда оғир саноатни, қишлоқ хўжалигини, шунингдек енгил саноатни ва озиқ-овқат саноатини янада ривожлантиришга катта-катта маблағлар сарфланади.

Республика олимлари Қозоғистон экономикасини ривожлантиришга катта таъсир ўтказмоқдалар. Улар ишлаб чиқариш билан алоқани мустаҳкамлаб олдилар. Жуда кўп илмий тадқиқот муассасалари вужудга келтирилди.

(Давоми иккинчи бетда).

ИСПАНИЯ КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИНИНГ РАИСИ ЎРТОҚ ДОЛОРЕС ИБАРРУРИГА

Қадрдонимиз Долорес Ибаррури!

Етмиш ёшга тўлган кунингизда Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг Марказий Комитети Испания ва халқаро коммунистик, ишчилар ҳаракатининг атоқли арбоби бўлган Сизга, энг қизғин қардошлик саломини йўллайди ва Сизни энг яхши ниятлар билан чин кўнгилдан қутлайди.

Сизнинг, азиз Пасионария, ёшлик чоғингизданоқ меҳнаткаш халқ бахт-саодати учун курашга тикиб қўйган ҳаётингизни қардош Испания Коммунистик партиясининг қаҳрамонона курашидан ажратиб бўлмайди. Бизнинг жанговар дўстимиз ва ўртоғимиз бўлган Сиз, қарийб 50 йилдан бери партия раҳбари сифатида ўзингизнинг бутун битмас-туганмас ғайратингизни, революциянинг оташин нотиғи сифатида бутун кучингизни ишчилар синфининг, барча меҳнаткашларнинг ҳаётий манфаатларини ҳимоя қилишга, испан халқининг порлоқ келажагини қўлга киритишга сарфлаб келмоқдасиз.

Фашизмга қарши курашда Сиз жуда катта ҳисса қўшдингиз ва испан халқининг франкочилар режимига қарши озодлик учун курашга маҳкам бел боғлаганлигини ўзингизнинг жўшқин революцион фаолиятингиз билан очиқ кўрсатиб турибсиз.

Сиз, ўртоқ Долорес, пролетар интернационализмининг муқаддас принципига ҳамиша содиқ бўлиб, марксизм-ленинизм идеяларини ривожлантирмоқ ва пропаганда қилмоқ учун, халқаро коммунистик ва ишчилар ҳаракатининг бирлигини 1957 йилги Декларация ва 1960 йилги Баёнот асосида ҳимоя қилмоқ ва мустаҳкамламоқ учун ғоят кўп ишлар қилганлигингизни Совет Иттифоқи коммунистлари яхши биладилар.

Испан халқининг шонли қизи, Совет Иттифоқининг вафодор ва самимий дўсти бўлган Сизни, коммунистлар, барча совет кишилари яхши биладилар ва севадилар. Улар Испания Коммунистик партияси билан КПСС ўртасидаги қардошлик муносабатларини янада мустаҳкамлаш ва ривожлантириш тўғрисида Сизнинг тинмай қилаётган ғамхўрлигингизни юксак даражада қадрлайдилар.

Сиз, қадрдонимиз Долоресга чин кўнгилдан сиҳат-саломатлик ва узоқ умр тилаймиз. Қардош Испания Коммунистик партиясига раҳбарлик қилишда Сиз ғоят катта роль ўйнаб келмоқдасиз ва франкога қарши барча кучларни янада жипслаштириш ва фашистлар диктатурасини тугатиш учун, ишчилар синфининг ва бутун испан меҳнаткашларининг озодлик ва демократияни қўлга киритиши учун, тинчлик ва халқлар ўртасида дўстлик учун, социализм учун курашда янги катта муваффақиятларни Испания Коммунистик партияси қўлга киритишига аминмиз.

СОВЕТ ИТТИФОҚИ КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ.

ДОЛОРЕС ИБАРРУРИ ЛЕНИН ОРДЕНИ БИЛАН МУКОФОТЛАНДИ

Ўртоқ Долорес Ибаррурининг буюк революцион фаолиятини ва унинг фашизмга қарши, халқлар дўстлиги, тинчлик ва социализм учун актив курашини тақдирлаб ва туғилган кунига етмиш йил тўлганлиги муносабати билан СССР Олий Совети Президиуми Испания коммунистик партиясининг раиси ўртоқ Долорес Ибаррурини Ленин ордени билан мукофотлади.

(ТАСС).

ҲИНДИСТОН БОШ МИНИСТРИ ШАСТРИНИНГ ПОКИСТОН ПРЕЗИДЕНТИ АЮБХОН БИЛАН ТОШКЕНТДА БЎЛАДИГАН УЧРАШУВИ ТЎҒРИСИДА

Совет ҳукумати тинчлик манфаатларига амал қилиб ва Ҳиндистон билан Покистон ўртасидаги муносабатларни яхшилашга кўмаклашишга интилиб, Ҳиндистон-Покистон можаросини тинч бартараф этишда ҳар икки мамлакат ҳукуматларига ўзининг холис хизматини таклиф этди. Совет ҳукумати ана шу мақсадда Тошкентда Ҳиндистон бош министри билан Покистон президентининг учрашувини ўтказиш тўғрисидаги таклифни Ҳиндистон билан Покистон ҳукуматларининг муҳокамасига қўйди.

Ҳиндистон бош министри Лаъл Баҳодир Шастри билан Покистон президенти Муҳаммад Аюбхон 1966 йил 4 январда Тошкентда учрашиш тўғрисидаги Совет ҳукуматининг таклифига розилик билдирдилар.

Томонларнинг истагига мувофиқ, зарур бўлиб қолган тақдирда бу учрашувда СССР Министрлар Советининг раиси А. Н. Косигин иштирок этади.

ТОШКЕНТ ШАҲАР ПАРТИЯ КОМИТЕТИ ВА ШАҲАР ИЖРОИЯ КОМИТЕТИДА

ЖОНАЖОН ШАҲРИМИЗ ОЗОДА ВА ОБОД БЎЛСИН

Барча совет кишилари қатори Тошкент меҳнаткашлари ҳам шу кунларда КПСС Марказий Комитети сентябрь Пленуми қарорларидан руҳланиб, етти йилликнинг сўнгги йили планларини муваффақиятли тугаллаш учун курашмоқдалар. Кўпчилик саноат корхоналарининг коллективлари етти йиллик топшириқларини муддатидан олдин бажариб қўйдилар, ҳозир партия XXIII съезди шарафига олган оширилган социалистик мажбуриятларини адо этиш йўлида меҳнат қилаётирлар.

Етти йиллик мобайнида Тошкентда саноат, уй-жой ва маданий-маиший бинолар қуриш, шаҳарни ободонлаштириш ва кўкаламзорлаштириш бўйича катта ишлар қилинди. Шаҳарда етти йил ичида 60 мингдан зиёд квартира қурилди. Бу уйларга 210 минг тошкентлик кўчиб кирди. Юз минг ўринли мактаблар, 26 минг болага мўлжалланган боғча ва яслилар, бир қанча касалхона, кинотеатр ва бошқа маданий-маиший объектлар қад кўтарди. Шаҳримиз қиёфаси сезиларли даражада ўзгариб кетди. Республика пойтахтини ҳозир жуда кўп замонавий бинолар, янги майдонлар, ҳиёбон ва боғлар безаб турибди.

Шу билан бирга, Тошкент шаҳар партия комитети ва шаҳар ижроия комитетининг қарорида кўрсатиб ўтилганидек, шаҳарни ободонлаштириш даражаси ва санитария холати ҳозирги талабларга тўла жавоб бермайди. Шаҳар хўжалигидан фойдаланишда, кўчалар ва боғларда, саноат корхоналари территорияларида, мактаблар ва уй-жойлар, ҳовлиларда озодаликни сақлашда жиддий нуқсонлар бор. Айниқса қурилиш майдонлари ва уларнинг ён-атрофидаги территорияларнинг қиёфаси кўримсиздир.

Тошкентни ободонлаштириш ва унинг санитария ҳолатини янада яхшилаш, ҳар бир кишида ўз шаҳрининг озодалиги ва гўзал бўлиши учун ғурури ҳамда шахсий масъулият ҳиссини ошириш мақсадида Тошкент шаҳар партия комитети бюроси ва шаҳар ижроия комитети 10 декабрдан бошлаб шаҳарни озода сақлаш, ободонлаштириш ва санитария ҳолатини яхшилаш ойлиги ўтказишга қарор қилдилар.

Район ижроия комитетлари, ободонлаштириш бошқармаси, трамвай-троллейбус бошқармаси, шаҳар уй-жой бошқармаси, шаҳар ижроия комитетининг савдо ва умумий овқатланиш бошқармалари, «Главташкентстрой» ва бошқа ташкилотлар томонидан ишлаб чиқилган ойлик тадбирлари тасдиқланди.

Ойликни ўтказиш билан боғлиқ бўлган барча ишларга оператив раҳбарлик қилиш учун шаҳар партия комитетининг иккинчи секретари В. С. Скребнев бошчилигида штаб тузилди.

Шаҳар партия комитети бюроси ва шаҳар ижроия комитети район партия комитетлари ҳамда район Советларининг ижроия комитетларига маҳаллий Советларнинг депутатлари ва активларига таянган ҳолда, корхоналар, қурилишлар, мактаблар, олий ўқув юртлари ва бошқа ўқув юртлари, министрликлар ва бошқармаларнинг бошланғич партия, комсомол, касаба союз ташкилотлари билан биргаликда барча меҳнаткашларни, студент ва ўқувчиларни, шаҳарнинг ҳамма аҳолисини кўча ва майдонлар, боғлар ва хиёбонлар, завод ва фабрикалар, ўқув юртлари, жамоат жойлари ва якка тартибдаги уйларнинг ҳовлиларини, қурилиш майдонлари ва уларнинг ён атрофидаги территорияларни тозалаш ва тартибга келтиришда актив иштирок этишини таъминлаш вазифасини топширди. Шунга эришиш керакки, шаҳардаги ҳар бир меҳнатга лаёқатли киши шаҳарни озода сақлаш ва янада обод қилишга муносиб ҳисса қўшсин.

Район партия комитетлари ва ижроия комитетларига ойликни ўтказишга оператив раҳбарлик қиладиган район штабларини тузиш тавсия этилди.

Шаҳар ва район комсомол комитетларига, завод, фабрика, қурилиш, мактаб, техникум, олий ўқув юртлари, муассасалардаги комсомол ташкилотларига ёшларни шаҳарни тоза сақлаш ва тартибга келтириш ишларида актив қатнашишга жалб қилиш вазифаси топширилди.

Шаҳар партия комитети бюроси ва шаҳар ижроия комитети, район партия комитетлари, бошланғич партия ташкилотлари, район ижроия комитетлари ва тегишли шаҳар ташкилотларига 25 декабргача корхоналар ва қурилишлар территорияларидаги, шунингдек шаҳарнинг катта кўчалари ва майдонларидаги кўргазмали агитацияни янгилаш, барча стенд, панно, транспарантларни тартибга солиш вазифасини юклади. Республикамизнинг экономикани юксалтиришда эришган ютуқлари, мамлакатимиз халқларининг дўстлиги, совет кишиларининг бутун дунёда тинчликни сақлаш учун курашида бағишланган қўшимча янги панно ва стендларни ташкил этиш тавсия қилинди.

«Главташкентстрой» ва бошқа қурилиш ташкилотларига 25 декабрга қадар қурилиш майдонлари атрофидаги тўсиқларни тартибга келтириш, уларнинг территорияларини тозалашда барча тадбирларни кўриш вазифаси топширилди. Шаҳар партия комитети бюроси ва шаҳар ижроия комитети савдо, умумий овқатланиш, маиший хизмат кўрсатиш, коммунал корхоналар ва кинолаштириш бошқармаларига ойлик мобайнида магазинлар, ошхоналар, ресторанлар, маиший хизмат кўрсатиш пунктлари, меҳмонхоналар, ҳаммомлар, кир ювиш хоналарида биноларни, мебель ва асбоб-ускуналарни тартибга келтириш ҳамда бу корхоналар ва муассасаларнинг коллективларини аҳолига хизмат кўрсатиш маданиятини яхшилашга кенг сафарбар этиш вазифасини юклади.

Автомобиль хўжаликлари, трамвай-троллейбус бошқармаси ва бошқа транспорт ташкилотларининг раҳбарлари, партия, комсомол ташкилотлари секретарлари, касаба союз комитетлари раислари олдига ҳайдовчилар ва вагон вожатийларининг трамвай, троллейбус, автобус, юк ва енгил автомашиналарнинг тартибли ва яхши ҳолда бўлишида, шаҳар кўчаларида озодаликка риоя қилишда масъулият ҳиссини ошириш вазифаси қўйилди.

Шаҳар ижроия комитетининг жамоат тартибини сақлаш бошқармасига милиция ходимларининг, биринчи навбатда участка милиционерларининг шаҳар кўчаларини, коммунал ҳовлиларни ифлос қиладиган шаҳар хўжалигини бузадиган ва дов-дарахтларни синдирадиган кишиларга нисбатан курашини кучайтириш зарурлиги таклиф қилинди.

Шаҳар санитария инспекциясига корхоналар, ташкилотлар, шаҳарнинг барча аҳолиси томонидан санитария талабларига қандай риоя қилинаётганлиги устидан контролликни кучайтириш вазифаси юклатилди.

СССР ОЛИЙ СОВЕТИНИНГ ЕТТИНЧИ СЕССИЯСИ

ХАЛҚ МАНФААТЛАРИНИ КЎЗЛАБ

ИТТИФОҚ СОВЕТИДА

(Боши биринчи бетда).

Қозоғистонда унумдор ерлар ғоят кўп. Лекин бу ерларда вақти-вақти билан қурғоқчилик бўлиб туради. Шу сабабли ер массивларини суғориш ва сув билан таъминлаш масалалари республика учун биринчи навбатда турган масалалардир. Ш. Ч. Чокин ҳозирдан бошлаб олимлар Сибирдаги энг катта дарёлардан бўлган Обь ва Енисей дарёлари сувининг бир қисмини Қозоғистон ва Ўрта Осиёнинг қурғоқчилик районларига оқизиш проблемаларини ишлаб чиқиш билан шуғулланишлари керак, деган масалани қўйди. Шу дарёларнинг сувидан фойдаланиш жуда катта майдонларда барқарор ҳосил олишга имкон беради. Шу билан бир қаторда ер ости сувларидан фойдаланишга ва мелиорация ишларини кенгайтиришга катта эътибор бериш керак.

Белоруссия республика касаба союзлари советининг раиси депутат **И. Н. Макаров** сўзга чиқиб айтдики, план ва бюджет мамлакат экономикасини янада юксалтиришни ва халқ фаровонлигини оширишни таъминлайдиган қилиб тузилган.

1966 йил Планини ва Бюджетини ишлаб чиқишда касаба союз ташкилотлари актив қатнашдилар. Касаба союзлар план лойиҳасини кўриб чиқиб ва уни бажаришга тайёрланиб корхоналарнинг, министрликлар ва идораларнинг раҳбарлари, илмий ходимлар билан биргаликда ҳар бир коллективнинг моддий ва иқтисодий имкониятлардан тағин ҳам самарали ва оқилона фойдаланиш йўлларини белгилаб қўйдилар. Корхоналарда маҳсулот сифатини тубдан яхшилаш, буюмларни тағин ҳам кўп вақтга чидайдиган ва пишиқ бўлишини таъминлаш тадбирлари ишлаб чиқилди.

Ленинград область ижроия комитетининг раиси депутат **Г. И. Козлов** қишлоқ хўжалигини ривожлантириш масалаларига асосий эътибор берди. У айтдики, КПСС Марказий Комитети март Пленумининг қарорлари Ленинград областидаги колхозлар ва совхозларнинг ишига яхши таъсир ўтказди. Дала меҳнаткашлари об-ҳаво ноқулай бўлганлиги натижасида вужудга келган қийинчиликларни енгишга муваффақ бўлдилар ва қишлоқ хўжалиги маҳсулоти етиштиришни кўпайтиришга эришдилар.

Нотиқ, қишлоқ хўжалигини янада ривожлантиришга ҳалақит бераётган камчиликларга тўхталиб ўтди. Деҳқончиликдаги ва чорвачиликдаги ишлаб чиқариш процессларни комплекс равишда механизациялаштирилмаганлиги хўжаликларда меҳнат унумдорлиги пастлигининг асосий сабабларидан бири бўлиб турибди. Қишлоқ ёшларининг тобора ўсиб бораётган маданий ва маиший талабларини қондиришга кам эътибор берилмоқда.

* * *

Олтинчи чақириқ СССР Олий Советининг еттинчи сессияси 8 декабрда палаталарнинг алоҳида-алоҳида ўтказилган мажлисларида СССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари, СССР Госплани раиси Н. К. Байбаковнинг СССР Халқ хўжалигини ривожлантиришнинг 1966 йилги Давлат плани тўғрисидаги докладини ва СССР молия министри депутат В. Ф. Гарбузовнинг СССРнинг 1966 йилги Давлат бюджети тўғрисидаги ҳамда СССРнинг 1964 йилги Давлат бюджетининг ижроси ҳақидаги докладини муҳокама қилишни давом эттирди.

Иттифоқ Советининг мажлисида Грузия ССР Министрлар Советининг Раиси депутат **Г. Д. Джавахишвили** биринчи бўлиб сўзга чиқди. Г. Д. Джавахишвили айтдики, республика шу сессияни яхши натижалар билан кутиб олди. Саноат шу йилнинг 11 ойи ичида ялпи маҳсулот ишлаб чиқариш планини 101,3 процент бажарди. Республика Госпланининг ҳисобларига қараганда, 1965 йилда саноат маҳсулотининг умумий ҳажми 1964 йилдагига нисбатан 12-13 процент ўсган.

Шу билан бирга, деб таъкидлади депутат, республикада резерв ва имкониятлардан тўла фойдаланилмаётир. Корхоналарнинг ҳаммаси ҳам давлат топшириқларини бажараётир деб бўлмайди. Рентабелли ишламаётган ва зарар кўраётган корхоналар ҳам бор. Капитал қурилиш планлари тўлиқ бажарилмаяпти. Г. Д. Джавахишвили ишларнинг яхши ташкил этилмаганлиги қурилишдаги қолоқликнинг асосий сабабидир, деди. У айтдики, планлаштириш ва капитал қурилишни амалга ошириш практикаси СССР Госплани бинокорлик материалларни ажратиш вақтида қўлланаётган техника-иқтисодий нормативларнинг такомиллаштирилмаганлигини исбот қилади. Қурилишларни, корхоналарни материаллар, ускуналар билан зарур бўлган миқдорда ўз вақтида ва тўлиқ таъминлаш масаласи қурилиш ишларини муваффақиятли олиб бориш ва саноатнинг нормал ишлаши учун асосий шартларнинг биридир.

Шундан кейин Ўзбекистон Компартияси Бухоро область комитетининг биринчи секретари депутат **Қ. Муртазоевга** сўз берилди. (Ўртоқ **Қ. Муртазоев** нутқи газетанинг учинчи бетида босилди).

Хачмас шаҳридаги (Озарбайжон ССР) мактаб ўқитувчиси депутат **Х. Х. Охундова** ўз нутқида бундай деди: 1966 йилда Халқ хўжалигини ривожлантириш планлари ва бюджетнинг сессия муҳокамасига тақдим этилган лойиҳалари умуман мамлакатимизда, шунингдек ҳар бир иттифоқдош республикада ҳам социал-маданий тадбирларга қилинадиган сарфларни янада кўпайтиришни кўзда тутади. Ана шу планларга мувофиқ, Озарбайжонда бу тадбирларга ажратиладиган маблағлар 529 миллион сўмни ташкил этади, ёки шу йилдагига нисбатан 9,7 процент ортади.

Нотиқ республиканинг маориф, соғлиқни сақлаш, социал таъминот соҳасида эришган муваффақиятларини тасдиқловчи марoқли рақамлар келтирди. Масалан, деди у, Озарбайжон олий билим олиш миқёслари жиҳатидан чет шарқдаги мамлакатларнигина эмас, балки Европадаги тараққий этган кўп давлатларни ҳам жуда орқада қолдирди. 1966 йилда олий ва ўрта махсус ўқув юртларида ўқувчилар сони 117,9 минг кишини ташкил этади. Ўтмишда эса Озарбайжонда битта ҳам олий ўқув юрти йўқ эди.

Аммо, республикада ана шу ютуқлар билан бир қаторда, тез ҳал этилиши лозим бўлган бир қанча проблемалар ҳам бор. Масалан, болаларни ясли ва боғчаларга жалб этиш проценти ҳали паст, малакали педагог кадрлар етишмаётир, ўқувчилар миқдори ортиб борган ҳолда, янги бинолар кам қурилмоқда ва ҳоказо.

КПСС Пермь область комитетининг биринчи секретари депутат **К. И. Галаншин** ўз нутқида Ғарбий Урал экономикасини янада ривожлантиришга тааллуқли баъзи масалаларга тўхталиб ўтди. Областда ҳозирнинг ўзидаёқ электр энергияси етишмаётир. 1970 йилга келиб, бу эҳтиёж янада ортади. Бу эҳтиёжни қоплаш учун яқин вақтларда Новопермь ГРЭСини қуриш зарур. Ана шу станция учун майдон танлаб олиниб, зарур қидирув ишлари ўтказилди, лекин шундан кейин кутилмаганда ишлар тўхтатиб қўйилди. Госплан бу станция учун ёқилғининг турини белгилаб беролмаслиги бунга баҳона бўлди. Область ташкилотларининг ана шу масалани тез ҳал этишни сўраб кўп марта қилган мурожаатлари ҳеч қандай ижобий натижага олиб келмади. Биз, деди нотиқ, Пермь районида янги азим теплоэлектростанцияси яқин вақт ичида қурила бошлайди, деб умид қиламиз.

1966 йил плани янги беш йиллик планнинг таркибий қисмидир. СССР Госплани бу планда шимолдаги Печора ва Вичегда дарёлари сувининг бир қисмини Кама ва Волга дарёларига оқизиш каби муҳим халқ хўжалик вазифасини ҳал этишни кўзда тутиши зарур. Бунинг натижасида давлат хусусан энергетика соҳасида кўп наф кўради. Нотиқ Ғарбий Уралнинг газ билан таъминлаш ва областдаги ўрмон ресурсларидан мақсадга мувофиқ фойдаланиш масалаларига ҳам тўхталиб ўтди.

Қирғизистон ССР Фанлар академиясининг президенти депутат **К. Г. Каракеев** қуйидагиларни айтди: республикада машинасозликда, бинокорлик материаллари саноатида ва бошқа соҳаларда ишлаб чиқариш ҳажми анча кўпаймоқда. Халқ истеъмол товарлари ишлаб чиқариш анча кўпаймоқда.

1966 йилги Халқ хўжалик планида Қирғизистон меҳнаткашлари олдига катта вазифалар қўйилди. Бу план халқнинг моддий ва маданий турмуш даражасини янада оширишни кўзда тутади. Аммо, нотиқнинг фикрича, СССР Олий Советининг тасдиқига тақдим этилган 1966 йил плани республика учун муҳим аҳамиятга эга бўлган баъзи масалаларни ҳал этмайди. Жумладан, бу план қурилиш ташкилотларини етарли миқдорда материал ва техника билан таъминлаш масаласини ҳал этмайди. Биз, — деди ўртоқ Каракеев, — таклифларимизни қараб чиқишни ва қондиришни Олий Советдан илтимос қиламиз. Қирғизистондаги илмий муассасаларни ускуна ва приборлар билан таъминлаш масаласи ҳам СССР Министрлар Советида алоҳида қараб чиқилиши лозим.

Халқ хўжалигини ривожлантиришнинг 1966 йилги плани ва 1966 йил бюджети, деди нотиқ, мамлакатимизнинг коммунизм қурилиши йўлидан оғишмай олға ҳаракат қилиб бораётганлигини ёрқин исбот этади.

Суғориш — Молдавия қишлоқ хўжалигини янада юксалтириш йўлидир, деди ўз нутқида депутат **Г. Ф. Антосяк.** Молдавия ССР нами етарли бўлмаган зонада жойлашган. Бу республикада ўсимликларнинг ривожланиш вақтида ёмғир кам ёғади. Республиканинг хусусан жанубий районларида қурғоқчилик тез-тез такрорланиб туради. Кўп йиллик маълумотларга қараганда, бу районларда ҳар уч йилнинг қарийб бирида қурғоқчилик рўй беради. Шу сабабли, республикада экинларни суғориш жуда самарали бўлади. Суғориладиган ерлардаги кўпгина колхоз ва совхозлар йил сайин мўл ҳосил етиштирмоқдалар.

Молдавияда, деб таъкидлади нотиқ, Днестр, Прут, Дунай дарёлари ҳавзаларининг сувидан ва Днестр атрофидаги кўллардан фойдаланиш йўли билан 770 минг гектар майдонни суғориш учун реал имкониятлар бор. СССР Госплани бизнинг таклифларимизни қувватлаб, мелиорация ишларини Молдавия халқ хўжалигини ривожлантириш перспектив планига киритиши зарур. Бундан ташқари, колхоз ва совхозлар «кичик ирригация»ни кенг кўламда қўлланишни ва ховузлар, артезиан қудуқлари ҳамда бошқа манбалардан фойдаланиб, ернинг мелиорация ҳолатини яхшилашни мўлжаллайдилар.

Бошқирдистон АССР Министрлар Советининг Раиси депутат **З. Ш. Акназаров** қуйидагиларни айтди: ҳозирги вақтда бизда ижтимоий ҳаётнинг шундай муҳити ривожланмоқда, раҳбарликнинг шундай услуби қарор топмоқдаки, булар ватанимизнинг иқтисодий қудратини янада мустаҳкамлаш манфаатларини кўзлаб, халқ ташаббусини тағин ҳам ривожлантириш, мамлакатнинг бой ресурсларидан ва социалистик тузумнинг афзалликларидан тўлароқ фойдаланиш имконини беради.

Нотиқ айтдики, Бошқирдистон АССРдан сайланган депутатлар СССР Министрлар Совети томонидан тақдим этилган СССРнинг 1966 йилги халқ хўжалик плани ва давлат бюджети лойиҳаларини маъқуллайдилар. Бу планлар бутун экономикамизни янада юксалтириш манфаатларига, халқ фаровонлигини ошириш, мамлакатнинг мудофаа қобилиятини мустаҳкамлаш манфаатларига тўла жавоб беради.

Депутат республика саноати ва қишлоқ хўжалигининг ривожланишини батафсил тасвирлаб берди. У айтдики, нефть чиқариш ва нефтни қайта ишлаш Бошқирдистон саноатини ривожлантиришда етакчи ўринни эгаллайди. Таркибида олтингугурти кўп бўлган нефтни қайта ишловчи нефть заводларини реконструкция қилиш — ҳал этилиши лозим бўлган муҳим масалалардан биридир. Бундай нефтни қайтадан ишлашни олтингугурт кислотаси олишнинг муҳим манбаи деб қараш зарур.

Машҳур Латиш ёзувчиси депутат **Ж. К. Фолманис** (Жан Грива) минбарга чиқади. У, Совет Латвияси меҳнаткашларининг маданияти ўсганлиги тўғрисида, олий ўқув юртлари, мактаблар, болалар муассасалари ҳақида гапиради. Нотиқ халқ маданияти қурилишида китоб жуда катта роль ўйнаётганлигини таъкидлайди. Китоб ёшларни тарбиялаб, ҳаёт ва меҳнатга тайёрлабгина қолмай, балки кекса авлодни ҳам илҳомлантиради.

Ёзувчи денгиз соҳилида юзларча километр жойни ўз ичига олган ўзининг Кулдига сайлов округи ҳақида гапиради. Бу округда балиқчилар кўп. Ёзувчи ана шу ерларда туғилган ва кўп йиллар шу жойларда умр кўрган. Латвияда буржуазия ҳукмронлик қилган даврда бу ерлардаги одамлар қолоқ, фақир ҳаёт кечирар, у ерларда мактаб, китоб магазинлари, кутубхоналар йўқ эди.

Эндиликда, дейди нотиқ, денгиз бўйидаги посёлкаларимизга келиб, уларни кўздан кечирингиз. Совет воқелиги балиқчиларнинг ўтмишда энг дадиллик билан орзу қилган тилакларидан ҳам кўпроқ ишларни рўёбга чиқарди. Ўз ҳолига ташлаб қўйилган хуторлар ва балиқ дудлайдиган жойлар ўрнига янги ёруғ уйлар, мактаблар, маданият уйлари, стадионлар эртакларда айтилганидек тез вужудга келди. Балиқ заводлари ва балиқ овлаш портлари қурилди. Қора мой суркалган қайиқлар ўрнига (бундай қайиқлар очиқ денгизга чиққанларида баъзан ўз соҳилларига қайтиб келмас эди) эндиликда тўфонларни сира писанд қилмайдиган балиқ овлаш траулерлари денгизларда сузиб юрибди.

Депутат Ж. К. Фолманис китоб нашр этиш ишини тартибга солишни, қоғоз фондидан мақсадга мувофиқ фойдаланишни таклиф этади.

Иттифоқ Советининг эрталабки мажлисида Тожикистон ССР Министрлар Советининг Раиси ва республика ташқи ишлар министри депутат **А. Қаҳҳоров**, КПСС Курган область комитетининг биринчи секретари депутат **Г. Ф. Сизов**, Литва ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари депутат **П. А. Кульвец** ва СССР Газ саноати министрлиги «Туркменглавгаз» бирлашмасининг бошлиғи депутат **А. А. Анналиев** ҳам сўзга чиқдилар.

* * *

Иттифоқ Советининг 8 декабрдаги кечқурунги мажлисида биринчи бўлиб Эстония ССР Министрлар Советининг раиси депутат **А. Т. Веймер** гапирди. Етти йил мобайнида, деди у, Эстония ўзининг қишлоқ хўжалиги интенсив ривожланаётган юксак даражада индустриал республика сифатидаги мавқеини мустаҳкамлаб олди.

Депутат ишлаб чиқаришни янада ривожлантириш тўғрисида гапириб, меҳнатни механизациялаштиришга жиддий эътибор берилмоғи керак, деди. Унинг фикрича, фақат айрим ускуналар билан агрегатларнигина эмас, балки корхоналарни комплекс механизациялаштириш имконини берувчи машиналарнинг системаларини ҳам марказлаштирилган тартибда яратмоқ керак. Шунингдек, бошқарув меҳнатини автоматлаштириш лойиҳаларини ишлаб чиқиш билан шуғулланиш лозим.

Ўртоқ Веймер СССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг 1966 йилги Плани ва СССРнинг 1966 йилги Давлат бюджетини Бюджет комиссиялари ва Иқтисодий комиссиянинг тузатишлари билан бирга тасдиқлашни ёқлаб гапирди.

Магнитогорск металлургия комбинатининг пўлат эритувчиси депутат **П. И. Федяевнинг** нутқидан унинг ўз жонажон корхонаси иши учун ташвиш тортаётганлиги сезилиб турди. Комбинат зарур хом ашё билан таъмин этилмаганлиги орқасида ҳозир шундай аҳвол вужудга келдики, ишлаб турган домна печларидан самарали фойдаланиб бўлмаяпти. Пўлат эритувчилар кислород етишмаслиги орқасида мартен печларидан лозим даражада самарали фойдалана олмаяптилар.

Агар шароит туғдириб берилса, Магнитогорск комбинати яхшироқ ишлаши мумкин, деди депутат. Биз ёрдамга муҳтожмиз.

Ўртоқ Федяев металлурглар шаҳрида уй-жой ва маданий-маиший қурилиш масалаларига эътиборни кучайтириш зарурлигини ҳам айтди.

Арманистон ССР Фанлар академиясининг президенти депутат **В. А. Амбарцумян** ўз нутқини илм-фаннинг техника тараққиётидаги ролига бағишлади. У айтдики, Арманистон ўз бағрида қимматли рудаларга сероблиги билан аллақачонлар шуҳрат қозонган. Руда бўлмаган қазилмалар, чунончи базальт, перлит, диатомит, нефелинлар ҳам амалий жиҳатдан катта аҳамиятга эгадир. Олимлар саноат ва қурилишда ишлатиладиган ана шу қимматли хом ашёдан фойдаланиш технологиясини ишлаб чиқмоқдалар.

Республика олимлари геология, физикага оид муҳим проблемаларни, сочма ва ғалла материалларини ташиш масалаларини ҳам ҳал этмоқдалар. Ўртоқ Амбарцумян Арманистоннинг руда бўлмаган қазилмаларидан кенгроқ фойдаланишни таклиф этиб, саноат ва қурилишдаги барча тармоқларнинг манфаатларини ҳисобга олиш учун шу проблемани комплекс ҳал қилиш зарурлигига планлаштирувчи органларнинг эътиборини жалб этди.

Иттифоқ Советининг кечқурунги мажлисида докладлар юзасидан бўлган музокараларда депутатлардан: КПСС Мордва область комитетининг биринчи секретари **Г. И. Осипов**, КПСС Калининград область комитетининг биринчи секретари **Н. С. Коновалов**, КПСС Доғистон область комитетининг биринчи секретари **А. Д. Даниялов** ҳам гапирдилар.

МИЛЛАТЛАР СОВЕТИДА

7 декабрь кечқурунги мажлисда **Миллатлар Советининг** депутатлари Халқ хўжалигини ривожлантиришнинг Давлат плани ва СССРнинг 1966 йилги Давлат бюджети тўғрисида ҳамда 1964 йилги Давлат бюджетининг ижроси тўғрисида Миллатлар Совети Бюджет комиссиясининг раиси **М. А. Ясновнинг** қўшимча докладини тингладилар.

СССР Олий Советининг сессияси, деди М. А. Яснов, етти йилликнинг охирги йили тугаб бораётган бир пайтда тўпланди. Энди шуни айтиш мумкинки, ўтган етти йил мобайнида совет халқи Коммунистик партия раҳбарлигида халқ хўжалигини, фан ва маданиятни ривожлантиришда янги катта муваффақиятларга эришди.

Халқ хўжалигини ривожлантиришнинг 1966 йилги топшириқлари КПСС Марказий Комитети март ва сентябрь Пленумларининг кўрсатмаларига асосланиб белгилаб чиқилди. Планда Электр-энергетикани, Машинасозликни ва Металл ишлаш саноатини, Химия саноатини, Асбобсозликни ва Халқ хўжалигида тараққиётни таъминлайдиган бошқа саноат тармоқларини илдам ривожлантириш кўзда тутилади. Қишлоқ хўжалигини техника билан янада кўпроқ таъминлаш назарда тутилади, халқ истеъмол қиладиган молларни ишлаб чиқариш анча кўпайтирилади.

Миллатлар Советининг Бюджет комиссияси Иттифоқ Советининг Бюджет комиссияси ва Миллатлар Советининг иқтисодий комиссияси билан бирга, деди М. А. Яснов, план лойиҳасига баъзи тузатишлар киритиш мумкин деб ҳисоблайдилар. Жумладан, маргарин, сут-қатиқ маҳсулотини, ип-газлама ва зиғир толасидан тўқилган газламалар, узум виносини ишлаб чиқаришни ва сотишни кўпайтириш тўғрисида қўшимчалар киритилди. Аҳолига иморатбоп ёғочларни сотишни кўпайтириш таклиф қилинди.

1966 йилги Давлат бюджети халқ хўжалик планига тўла мувофиқ равишда тузилган. Шу билан бирга Бюджет комиссияси даромадларга доир қилинган ҳисоб-китобларни текшириб чиқиб СССР Давлат бюджетининг даромадларини кўпайтиришни ва бюджетда ажратиладиган қўшимча маблағларни республикаларга тақсимлаб беришни мумкин, деб топди. Шу маблағларнинг тахминан ярмиси — 60 миллион сўми район марказларини ободонлаштиришга ажратилади. Соғлиқни сақлашга қилинадиган харажатларни ҳам кўпайтириш таклиф қилинди.

Бюджет комиссияси, деди М. А. Яснов, СССРнинг 1966 йилги Давлат бюджети мазкур тузатишларни ҳисобга олиб, тасдиқлансин, деган таклиф киритади. Бюджет комиссияси 1964 йилги СССР Давлат бюджетининг ижро этилиши тўғрисидаги ҳисоботни ҳам депутатларнинг тасдиқига киритади.

Сўнгра Миллатлар Совети **иқтисодий комиссиясининг** раиси депутат **Г. П. Бутенко** қўшимча доклад қилди.

У айтдики, етти йиллик мобайнида саноатнинг асосий ишлаб чиқариш фондлари икки баравар кўпайди. 1965 йилги Халқ хўжалик плани бир қанча муҳим кўрсаткичлар бўйича муваффақиятли бажарилмоқда. Барча иттифоқдош республикалар саноат маҳсулотининг ҳажми бўйича бу йилги план топшириқларини ошириб бажармоқдалар. Бу нарса кўп миллатли Совет Социалистик Республикалари Иттифоқининг халқлари аҳил бўлиб ишлашлари натижасида қандай катта муваффақиятларга эриша олишларини яна бир марта исботламоқда.

Миллатлар Советининг иқтисодий комиссияси Бюджет комиссияларининг енгил саноат ва озиқ-овқат саноатининг бир қанча буюмларини ишлаб чиқариш ва реализация қилиш планини кўпайтириш тўғрисидаги таклифларини қувватлайди. Шу билан бирга иқтисодий комиссия ўзининг мулоҳаза ва таклифларини киритади. Саноатдаги барча иқтисодий воситаларни кучайтирмоқ учун улгуржи нархларнинг мавжуд системасини тезроқ такомиллаштириш зарур.

Корхоналарнинг фондлари ҳисобидан амалга оширилаётган капитал қурилиш ва янги техникани жорий қилиш учун материаллар ва ускуналар ажратишни йиллик планларда кўзда тутиш зарур.

Г. П. Бутенко айтдики, иқтисодий комиссия колхозлар ва совхозларда қишлоқ хўжалик техникасидан фойдаланишни тубдан яхшилаш ҳамда суғориладиган ва захи кетказиб берилаётган ерлардан фойдаланишни яхшилаш тадбирларини ишлаб чиқишни таклиф этади. Иқтисодий комиссия химия саноати, енгил саноат, озиқ-овқат саноати, қурилиш индустрияси, савдо, умумий овқатланиш корхоналарининг ва шу кабиларнинг ишларини яхшилашга тааллуқли бир қанча масалаларни кўтариб чиқди.

Шундан кейин сессия кун тартибидаги дастлабки икки масалани муҳокама қилиш бошланди. Меҳнаткашлар депутатлари Москва шаҳар Совети ижроия комитетининг раиси депутат **В. Ф. Промислов** музокараларда биринчи бўлиб сўзга чиқди. Москва меҳнаткашлари, деди у, етти йиллик планни муваффақиятли бажардилар.

Пойтахтдаги саноат корхоналарини ишлаб чиқаришни комплекс механизациялаш ва автоматлаштириш асосида реконструкция қилиш ва техника билан қайта қуроллантириш ишлари кенг миқёсда олиб борилмоқда. Етти йиллик бошланганидан бери 56 та завод, шунингдек 800 та цех ва участка комплекс механизациялаштирилди. Шаҳарда умумий сатҳи 23 миллион квадрат метрдан кўпроқ уй-жой майдони қурилди. Москваликлардан уч миллионга яқин киши ўзларининг уй-жой шароитларини яхшилаб олдилар. Болалар боғчалари ва ясliларидаги жойларнинг сони 172 мингта — пландагидан анча ортиқ кўпайтирилди.

Москва ташкилотлари, — деди сўнгра нотиқ, — шаҳарни 1980 йилга қадар бўлган давр ичида ривожлантириш бош планининг техникавий-иқтисодий негизини ишлаб чиқдилар. Шаҳар хўжалигини ва саноатни ривожлантириш ишлари мана шу планга қатъий равишда мувофиқлаштириб олиб борилиши лозим. Аммо баъзи министрликлар ва идоралар Москвада илмий тадқиқот, лойиҳалаш ва конструкторлик ташкилотларини, шунингдек бир қанча ишлаб чиқариш корхоналарини кўпайтиришга интилмоқдалар. Бу янги ташкилотларни ва корхоналарни ишга ҳеч бир зарар етказмаган ҳолда мамлакатнинг бошқа иқтисодий марказларида жойлаштириш мумкин.

Ўртоқ Промислов 1966 йилги Давлат планини ва Давлат бюджетини, Бюджет комиссияси киритган тузатишларни ҳисобга олиб тасдиқлашни таклиф қилди.

Белоруссия ССР Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари депутат **В. Е. Лобанок** айтдики, республика саноати ишлаб чиқаришнинг ялпи ҳажми бўйича етти йиллик топшириғини шу йил май ойидаёқ бажариб қўйди.

1965 йил — Белоруссияда нефтни қайта ишлаш индустрияси туғилган йил бўлди. Республиканинг жанубида катта нефть конлари топилди. Яқин йиллар ичида Белоруссияда миллион тонна нефть чиқариладиган бўлиб қолади.

Депутат қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқаришини тағин ҳам кенгроқ электрлаштириш, автомобилларга, тракторларга ва қишлоқ хўжалик машиналарига керакли запас қисмларни қўшимча равишда ишлаб чиқаришни ташкил этиш масаласини ўртага ташлади.

Сўнгра Украина Компартияси Киев область комитетининг биринчи секретари депутат **В. И. Дрозденко** сўзга чиқди. У ўз нутқини ишлаб чиқариш резервларидан тағин ҳам тўлиқроқ фойдаланиш, планлаштиришни ва материал-техника таъминотини яхшилаш масалаларига бағишлади. Киев областида деди у, етти йиллик мобайнида саноатнинг бир қанча янги прогрессив тармоқлари вужудга келтирилди. Корхоналарда ишлаб турган техника қарийб икки баравар кўпайди. Машиналар ва асбобларнинг конструкцияси эскириб қолган икки юздан кўпроқ турини ишлаб чиқариш тўхтатилди, саноат маҳсулотининг бир мингдан кўпроқ янги турларини кўплаб ишлаб чиқариш ўзлаштирилди.

Ўртоқ Дрозденко планлаштирувчи органлардаги ходимларнинг кўпинча реал бўлмаган планлар тузишдан ҳали ҳам воз кечмаганликларини танқид қилди. Депутат область халқ хўжалигини энергия билан таъминлаётган электростанцияларни тағин ҳам тезроқ ривожлантиришни планда кўзда тутишни таклиф қилди.

* * *

Миллатлар Советининг 8-декабрь эрталабки мажлисида Қозоғистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси депутат **С. Б. Ниёзбеков** музокараларни бошлаб берди. Нотиқ қуйидагиларни айтди: Қозоғистонда етти йиллик мобайнида саноат маҳсулоти ишлаб чиқариши ўсишининг ўртача йиллик суръатлари 11,3 процентни ташкил этади. Қора металлургия, машинасозлик, металл ишлаш, химия саноати айниқса тез ривожланди. Ўтган етти йил ичида республикада тўққиз юзга яқин йирик корхона ва цехлар қурилди.

Нотиқ план ва бюджет лойиҳалари юзасидан айрим мулоҳаза ва истакларини айтди. У, жумладан, Қозоғистонда енгил саноат ва озиқ-овқат саноатини ривожлантириш учун кўп маблағ ажратишни таклиф этди ва Қозоғистон ана шу саноатни ривожлантириш учун кўпгина хом ашё ресурсларига эга эканлигини таъкидлади.

Ўртоқ Ниёзбеков уй-жой қурилишини, бинокорлик материаллари саноатини, коммунал хўжалик, алоқа ишларини ривожлантириш, шаҳарлар ва ишчи посёлкаларини обод қилиш масалаларига катта эътибор берди.

Тбилисидаги электровозсозлик заводининг слесари депутат **В. А. Папинашвили** Грузия меҳнаткашларининг мамлакат экономикасини ривожлантиришга қўшган ҳиссаси тўғрисида гапирди. У айтдики, Тбилиси электровозсозлари етти йиллик планни олти йилу икки ой ичида бажардилар ва шу вақт мобайнида товар маҳсулот ишлаб чиқаришни уч ярим баравар кўпайтирдилар. Республиканинг чой етиштирувчилари ва боғбонлари зўр ғайрат билан меҳнат қилиб, анча катта муваффақиятларни қўлга киритдилар. Етти йиллик даврида давлатга пландан ташқари 130 минг тонна сортли чой барги сотилди. Бу йил Грузияда рекорд — 1962 йилдагига қараганда ҳам 38 минг тонна кўпроқ узум тайёрланди.

Нотиқ сессияга мурожаат қилиб, Грузияда СССР халқларининг етти тилида дарс берилаётганлигини ва шу сабабли республикада мактаб бинолари қурилиши учун ажратиладиган маблағ миқдорини кўпайтиришни илтимос қилди.

Ўртоқ Папинашвили келгуси йилнинг давлат плани лойиҳасини ва бюджет лойиҳасини тасдиқлашни таклиф этди.

Қирғизистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари депутат **С. Бегматова** ўз нутқида республика халқ хўжалиги структурасидаги муҳим ўзгаришлар ҳақида гапирди. Республикада етти йилликда электр энергияси ишлаб чиқариш уч баравардан зиёд кўпайди. Машинасозлик маҳсулотлари ишлаб чиқариш ва металл ишлаш янада тез суръатлар билан ривожланди. Асбобсозлик, станоксозлик, қишлоқ хўжалик машинасозлиги, электротехника индустрияси каби перспектив тармоқлар тез ривожланмоқда. Енгил саноат ва озиқ-овқат саноати етти йил мобайнида маҳсулот ишлаб чиқаришни 1,7 баравар кўпайтирди.

Бу сессияда, деди депутат, республика лавлагикорлари ва пахтакорларининг муваффақиятлари тўғрисида гапириб ўтиш менинг учун айниқса ёқимлидир. Шу йилнинг қийин шароитларига — қурғоқчилик ва сув танқислигига қарамай, улар мўл ҳосил етиштирдилар. Колхоз ва совхозлар давлатга қанд лавлаги сотиш планини аввалги йиллардагидан барвақт бажардилар. Давлатга планда кўрсатилганидан ортиқ пахта сотилди.

Қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштиришни кўпайтириш, колхоз ва совхозларнинг экономикасини юксалтириш йўли қишлоқлардаги қурилиш ишлари билан бевосита боғланган. Лекин қишлоқларни бинокорлик материаллари, машина ва механизмлар билан таъминлаш ҳали яхши йўлга қўйилмаган. 1966 йилда Қирғизистон қишлоқларида капитал қурилиш программаси материаллар билан атиги 75 процент миқдорида таъминланади. Қора металлар прокати, цемент, иморатбоп ёғоч ва бошқа баъзи материаллар етишмайди. СССР Госплани бу ишларга жиддий эътибор бериши, қишлоқлардаги қурилиш эҳтиёжларини тўлароқ қондириш учун имкониятларни қидириб топиши керак.

Озарбайжон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси депутат **М. А. Искендеров** келгуси йилларда планларнинг муваффақиятли бажарилишини ҳал этадиган масалаларга тўхталиб ўтди.

Ўртоқ Искендеров экономист кадрларни кўпроқ тайёрлаш, ўрта мактабларни тамомлаб чиқаётган ёшларни ишга жойлаштиришга катта эътибор бериш зарур, деб ҳисоблайди.

Литва Компартияси Марказий Комитетининг секретари депутат **И. А. Манюшис** республиканинг социалистик қурилишда эришган муваффақиятларини ленинча миллий сиёсатнинг, Совет Иттифоқи халқлари бузилмас бирлиги, дўстлиги ва қардошларча ўзаро ёрдамининг тантана қилганлигини яққол кўрсатувчи мисолдир, деб айтди. Литвада ялпи маҳсулот ва бу маҳсулотнинг энг муҳим турларини ишлаб чиқариш юзасидан етти йиллик план топшириғи олти йилу уч ой ичида бажарилди. Шу давр ичида 140 дан кўпроқ янги саноат корхонаси ва йирик цех ишга туширилди, кўпгина янги мактаблар, болалар муассасалари, касалхоналар, клублар, шинам уй-жойлар қурилди. Етти йил ичида дон етиштириш 2,1 баравар, қанд лавлаги етиштириш 1,7 баравар, гўшт ва сут етиштириш 1,4 баравар кўпайди.

Депутат Совет Литвасида саноат корхоналари ва бошқа объектларни индустриал методлар билан қуришда катта тажриба тўпланганлигини айтди. Республикада индустриал базанинг вужудга келтирилганлиги бунга кўп жиҳатдан ёрдам берди. 1966 йил планида қурилишни янада концентрация қилиш ва капитал маблағлар ҳажмини кўпайтириш белгилаб қўйилди. Аммо, кейинги йилларда СССР Госплани томонидан республика бинокорлик материаллари саноатини ривожлантиришга ажратилаётган капитал маблағлар қисқариб бормоқда. Бинокорлик материаллари саноати ва қурилиш индустрияси қурилиш-монтаж ишларининг ўсиш суръатларига нисбатан ҳамиша илдам суръатлар билан ривожланиши лозим.

Сўнгра Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари депутат **Г. А. Габриельянц** сўзга чиқди, (ўртоқ Г. А. Габриельянц нутқи газетанинг 3-бетида босилди).

Шундан кейин СССР Транспорт қурилиши министри депутат **Е. Ф. Кожевников** сўзга чиқди. У, транспорт қурувчилари 600 минг кишилик армиясининг ишлари ҳақида гапириб берди. Бу йил қурувчилар 1600 километрдан кўпроқ янги темир йўл магистралини, юзлаб километр узунликдаги иккинчи темир йўл изларини ва шох йўлларни, 1300 километр узунликдаги автомобиль йўлларини, кўпгина причал ва бошқа объектларни фойдаланиш учун топширадилар. 696 километр узунликда бўлган ва электр тортув кучи ишлатиладиган Абакан-Тайшет энг йирик темир йўл магистрали янги йил арафасида доимий фойдаланиш учун топширилади.

Депутат паст сифатли маҳсулот ишлаб чиқараётган айрим машинасозлик заводларининг адресига бир қанча мулоҳазаларни айтди.

Янги йилда, деди Е. Ф. Кожевников, 1.360 километрдан зиёд янги темир йўл линияларини қуришимиз, шу жумладан узунлиги 704 километр бўлган Макат-Оқтов темир йўлини фойдаланишга топширишимиз лозим. Узоқ Шарқда, Сибирда, Қозоғистонда 2 минг километрдан кўпроқ йўлни электр тортув кучига кўчириш, шунингдек Южноуральск, Шарқи-Жанубий темир йўлларда электр тортув кучига ўтиш кўзда тутилади. Находка, Владивосток, Мурманск, Архангельск, Ленинград ва бошқа бир қанча денгиз ҳамда дарё портларини ривожлантириш соҳасида анча иш қилишимиз лозим. Москвада 14 километр узунликда метрополитенни ишга тушириш планлаштирилмоқда. Е. Ф. Кожевников СССРнинг 1966 йилги Давлат плани ва бюджетини тасдиқлаш тўғрисида сўзга чиққан депутатларнинг фикрига қўшилиб, Ўзбекистонда Самарқанд-Қарши янги темир йўл линияси қура бошлаш тўғрисидаги масалани қўшимча қараб чиқишни таклиф қилди.

С. Оржоникидзе номидаги Харьков трактор заводининг токари депутат **Н. Е. Мирошниченко** Украина ва ўзининг жонажон Харьков шаҳри меҳнаткашлари КПССнинг бўлажак съездига қандай тайёргарлик кўраётганликлари ҳақида гапириб берди.

КПСС XXIII съезди шарафига бошланган социалистик мусобақа, деди у, чинакам умумхалқ мусобақасига айланмоқда. Неча юз минглаб харьковликлар партия ва бутун совет халқи ҳаётидаги ана шу катта воқеани меҳнатда янгидан-янги зафарлар билан нишонлайдилар.

Депутат бутун халқ хўжалиги манфаатларига тамомила мос бўлиб тушган 1966 йилги халқ хўжалик плани ва бюджетини тасдиқлашни таклиф қилди.

Миллатлар Советининг эрталабки мажлисида Молдавия ССР Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари депутат **Н. А. Шчелоков**, Латвия ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари депутат **Г. И. Гайле**, Тожикистон ССР Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари депутат **Г. В. Зубарев** ва Татаристон АССР Министрлар Советининг Раиси депутат **А. А. Абдразяков** ҳам сўзга чиқдилар.

* * *

Миллатлар Советининг кечқурунги мажлисида КПСС Эвенклар округи комитетининг биринчи секретари депутат **В. Н. Увачан** (Красноярск ўлкаси) Шимолий миллий округларни индустрлаштириш тўғрисида гапирди. Кола ярим оролидан бошланиб, бутун Сибирь орқали Чукотка ва Камчаткагача чўзилган Шимол зонаси ғоят бой табиий ресурсларга эгадир. Бу ердан фойдали қазилмаларнинг бир қанча йирик конлари топилди, бу зонада мўйначилик, балиқчилик ва буғичилик ривожлантирилган. Шу бойликларнинг анчагина қисми Енисей шимолидаги Таймир ва Эвенклар миллий округларига жойлашган. Норильск кон-руда комбинати, Талнахдаги ноёб мис-никель рудалари кони, Енисей шимолининг ифтихори ҳисобланади.

Шимолнинг хўжалик тараққиёти зўр миқёсга етди. Табиий ресурслардан фойдаланиш ҳозирдаёқ коммунизмнинг моддий-техника базасини яратишда муҳим роль ўйнамоқда. Бироқ, деди нотиқ, Шимолнинг табиий бойликларини саноат тарзида ўзлаштириш жараёни, жумладан, кадрларнинг қўнимсизлиги орқасида кечга сурилиб кетмоқда. Кадрларнинг қўнимсизлигига эса, уй-жой-коммунал қурилишнинг орқада қолаётганлиги сабаб бўлмоқда.

СССР олий ва ўрта махсус таълим министри депутат **В. П. Елютин** совет олий мактабининг 1966 йилги халқ хўжалигини ривожлантириш Давлат плани ва Давлат бюджети лойиҳаларидан келиб чиқадиган вазифалари тўғрисида гапирди. У айтдики, ҳозир мамлакат халқ хўжалигида олий ўқув юртлари ва техникумларни тамомлаб чиққан мутахассислардан қарийб 12 миллион киши ишлаб турибди. Олий мактаб мутахассислар тайёрлаб бериш соҳасида етти йиллик план топшириғини бажарди. Етти йиллик мобайнида 2.400 минг инженер, агроном, врач ва бошқа мутахассислар тайёрланди.

Ўртоқ Елютин кадрлар тайёрлашга тааллуқли бир қанча масалаларни ҳал этиш учун қандай чоралар кўрилаётганини сессияга гапириб берди. Жумладан, кундузги бўлимларга студентлар қабул қилиш плани ошиб бормоқда. 1966 йилда кундузги бўлимларга 404 минг киши қабул қилинади, ёки студентлар сони 34 минг кўпаяди. Айни бир маҳалда сиртқи ва кечки мактабларга ўқувчилар қабул қилиш плани 1965 йил даражасида сақлаб қолинади. Ўрта махсус ўқув юртларига ўқувчилар қабул қилиш кескин кўпаяди. Иқтисодий ва илмий-техникавий билимларни юксак даражада эгаллаб олган мутахассислар тайёрлаб чиқаришга алоҳида эътибор берилиши керак. Ишлаб чиқаришда ишлаётган мутахассиларнинг малакасини ошириш, халқ хўжалигида мутахассислардан яхшироқ фойдаланиш проблемалари кескин бўлиб турибди.

Министр ўз нутқининг бир қисмини иқтисодий мактабга, инженер-техниклик олий ўқув юртларининг студентларини иқтисодий билимлар билан қуроллантиришга бағишлади.

Миллатлар Советининг кечқурунги мажлисида докладлар юзасидан бўлган музокараларда депутатлардан: Арманистон ССР Министрлар Совети раисининг биринчи ўринбосари **С. А. Мовсесян**, Эстония ССР Министрлар Совети раисининг биринчи ўринбосари **Э. Г. Тинуринст**, меҳнаткашлар депутатлари Олтой ўлка Совети ижроия комитетининг раиси **С. В. Кальченко**, КПСС Қолмиқистон область комитетининг биринчи секретари **Б. Б. Городовиков** ҳам гапирдилар.

СССР Олий Советининг сессияси 9 декабрда ўз ишини давом эттиради. (ТАСС).

СССР ОЛИЙ СОВЕТИНИНГ ЕТТИНЧИ СЕССИЯСИ

Депутат Қ. МУРТАЗОЕВ нутқи

(Тошкент-Киров сайлов округи, Ўзбекистон ССР)

□ □ □

Депутат ўртоқлар!

ССР Иттифоқи Олий Советининг бу сессияси 1966 йилги халқ хўжалик плани ва социалистик давлатимизнинг бюджети тўғрисида совет кишилари учун ғоят муҳим бўлган масалаларни муҳокама қилмоқда. КПСС Марказий Комитетининг март ва сентябрь Пленумлари социализмнинг илмий жиҳатдан асосланган иқтисодий қонунларига амал қилиб, мамлакатнинг ишлаб чиқарувчи кучларини янада зўр куч билан ривожлантириш соҳасида партиянинг узоқ даврга мўлжалланган сиёсатини конкрет равишда белгилаб берди ҳамда халқнинг моддий фаровонлигини янада тинмай ошириш йўлларини кўрсатиб ўтди. Ўртоқ Байбаков ва ўртоқ Гарбузовнинг докладларида социалистик ишлаб чиқариш мисли кўрилмаган даражада қулоч ёзганлигини, Ленин партияси раҳбарлигида амалга оширилаётган буюк коммунистик қурилишнинг ҳамма фронтларида совет кишилари қўлга киритган улкан муваффақиятларни яққол кўрсатувчи бир талай рақамлар ва фактлар келтирилди. Эндиликда фақат «оқ олтин» ўлкаси бўлибгина қолмасдан шу билан бирга Совет Иттифоқининг йирик индустриал ва маданий марказларидан бири бўлиб қолган социалистик Ўзбекистон ҳам бунга ёркин мисол бўла олади.

1965 йилнинг халқ хўжалик плани барча энг муҳим кўрсаткичлар бўйича муваффақиятли бажарилмоқда. Бу йил Ўзбекистон ССР саноати пландан ташқари бир неча ўн миллион сўмлик маҳсулот беради. Республика етти йиллик планни муваффақиятли бажариб бўлди. Етти йиллик мобайнида саноат ишлаб чиқаришининг ялпи ҳажми тахминан 1,8 баравар кўпаяди, шу билан бирга электр энергия ишлаб чиқариш 2,4 баравар ортади, химия маҳсулоти 2,7 баравар, рангли металлар ишлаб чиқариш 6,3 баравар, машинасозлик ва металл ишлаш саноатининг маҳсулоти уч баравардан зиёдроқ, цемент ишлаб чиқариш карийб тўрт баравар кўпаяди. Халқ истеъмол қиладиган моллар ишлаб чиқариш анча кўпаяди.

Саноат маҳсулоти етти йилликнинг контроль рақамларида кўрсатилганига караганда бир неча ўн миллион сўмлик кўп ишлаб чиқарилади. Саноат ялпи маҳсулотининг ҳар йилги ўртача ўсиш суръатлари шу йиллар мобайнида 8,4 процентдан кўпроқни ташкил этади. Саноатга сарфланаётган капитал маблағлар бундан олдинги етти йиллик даврига нисбатан карийб уч баравар кўпайди. Шу йиллар ичида республикада 450 та саноат корхоналари ва янги цехлар курилди.

Республиканинг қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари бу йил айниқса катта муваффақиятларга эришдилар. Жонажон партияга ва ҳукуматга мамнуният билан шуни маълум қиламизки, пахта етиштириш ва уни давлатга сотиш плани ва мажбуриятлари анча ошириб бажарилди. Ҳаммаси бўлиб уч миллион 900 минг тонна пахта тайёрланди. Давлат Ўзбекистондан пландан ташқари қарийб 300 минг тонна «оқ олтин» олди. Шу миқдордаги пахтадан совет халқи қўшимча равишда 800 миллион метрга яқин газлама, 35 минг тонна ёғ ва бошқа қимматли маҳсулот олади. Республикамиз пилла, қоракўл, жун, тухум, сабзавот, мева, узум тайёрлаш планларини бажарди. Бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотларини тайёрлаш ўтган йиллардагига қараганда яхшироқ бормоқда.

Дастлабки маълумотларга қараганда, республика давлат бюджетининг даромад қисми 101,3 процент бажарилади. Бу эса бу йил халқ хўжалик планида кўзда тутилган ҳамма тадбирларни пул билан тўла равишда узлуксиз таъминлаб туришга имкон беради.

Ўзбек халқининг бу ажойиб муваффақиятлари ленинча миллий сиёсатнинг тантанасини, совет ижтимоий тузумининг кучини ва ҳаётийлигини кўрсатувчи ёркин далилдир. Бизнинг муваффақиятларимиз партия Марказий Комитети ва Совет ҳукумати Ўзбекистон ССРнинг экономикасини ва маданиятини ривожлантириш тўғрисида тинмай ғамхўрлик қилиб келаётганликларининг ҳеч шубҳасиз бевосита натижасидир. Шу билан бирга бу муваффақиятлар партия ва совет ташкилотлари томонидан меҳнаткашлар орасида олиб борилаётган ташкилотчилик юксак даражада эканлигини, меҳнаткашларнинг онглилиги, меҳнат ғайрати ва сиёсий активлиги ошганлигини кўрсатиб турибди.

Депутат ўртоқлар! Муваффақиятларимиз жуда катта. Эришилган муваффақиятларимизга сергак бўлиб баҳо бериш билан бирга халқ хўжалигининг айрим тармоқларидаги катта-катта камчиликларимизни; мавжуд резервлардан тўлиқ фойдаланилмаётганлигини, иқтисодий ишимизнинг етарли даражада эмаслигини ҳам кўриб турибмиз. Республикада саноат ишлаб чиқариш планларини, меҳнат унумдорлигини ошириш ва маҳсулот таннархини камайтириш планларини бажармаётган корхоналар ҳали ҳам анчагина бор. Паст сифатли маҳсулот чиқаришга ҳали ҳам йўл қўйилмоқда.

Экономикани янада ривожлантиришга жиддий таъсир қилаётган энг катта камчиликларнинг бири шуки, капитал қурилиш планлари бажарилмай қолмоқда, кўпгина қурилиш ташкилотлари қониқарсиз ишламоқда. Ҳозирги вақтда республика партия ва совет органлари халқ хўжалигига раҳбарлик қилишдаги камчиликларни тезроқ йўқотиш чораларини кўрмоқдалар.

Депутат ўртоқлар! Республикамиз саноати кейинги етти йил ичида айниқса барқ уриб ривожланди. Буни жумладан индустриянинг етакчи тармоқларидан бири бўлган газ саноатининг ўсиш суръатлари кўрсатиб турибди. Олинаётган табиий газнинг ҳажми 1958 йилгача шу қадар оз миқдорда эдики, у Ўзбекистон экономикасида сира ҳам муҳимроқ роль ўйнай олмас эди. Аммо энди геологлар Бухоро шаҳри атрофида газнинг катта запасларини топганларидан кейин республика мамлакатнинг газ чиқарувчи энг катта районларидан бири бўлиб қолди.

Шундан бери орада атиги беш йил вақт ўтди, натижада ўзбек газининг ватани бўлган қадимий Бухоро ўз ерларининг остидан олаётган бебаҳо тортиғини — «зангори олов»ни Ўзбекистоннинг юзлаб саноат корхоналарига ва шаҳарларига юбориш билангина чекланмай, қардош Қозоғистонга ва индустриал Уралга ҳам юбориб турибди.

Жаҳонда энг катта газ қувури бўлган, ўзининг энергетика қуввати жиҳатидан учта Братск гидроэлектростанциясига тенг келадиган Бухоро-Урал газ қувури тўрт республика еридан ўтиб, совет халқининг бузилмас дўстлигини ва муқаддас қардошлигини ифодалаб турибди. Газ саноати тарихда мисли кўрилмаган суръатлар билан ривожлантирилганлиги туфайлигина Зарафшон дарёси бўйида ёш Навоий шаҳри қад кўтарди ва кундан кунга баркамол бўлиб бормоқда. Бу шаҳарда республиканинг энг катта электр станцияси ва мамлакат жанубидаги энг вўр химия комбинати ишлаб турибди.

Бироқ, биз янги газ конларидан ҳали ҳам етарли даражада самарали фойдаланаётганимиз йўқ. Мамлакатнинг энг катта газ конларидан бири ва қурилаётган Ўрта Осиё — марказ газ қувурининг хомашё базаси бўлган Ўртабулоқ газ кони авария ҳолатига тушиб қолганлиги жиддий ташвиш туғдирмоқда.

СССР геология министрлигининг ва бошқа манфаатдор министрликларнинг мана шу газ конига муносабати тубдан ўзгартирилмаса, у ҳолда мазкур коннинг жуда катта газ ресурсларини бой бериб қўйишимиз мумкин. Шу вақтгача мазкур идоралар махсус кавланган кон-қудуқ орқали қатлам остига кўплаб юбориш учун сув етказиб бериш проблемасини ҳал қилиб беришгани йўқ, йўллар, алоқа линияси ва шу кабиларни қуриб беришмаётир. Газ фонтанини ёпиб қўйиш планини жуда кўп комиссиялар ва консультантлар икки йилдан бери нуқул муҳокама қилаётган бўлсалар ҳам, аммо бевосита ўша жойнинг ўзидаги ишларга раҳбарлик қила оладиган, турли ихтисосдаги юқори малакали мутахассислардан тузилган махсус масъул орган йўқ. Биронта ҳам илмий тадқиқот институти шу проблема билан махсус шуғулланмаётир, ваҳоланки бу проблема фақат битта идоранинг — геология министрлигининг шуғулланадиган иши бўлмай, балки махсус масъул вакил бошчилигида катта кучлар иштироки билан ҳал этишни талаб қиладиган проблема бўлиб қолди.

Ўртабулоқ конида газнинг нобуд бўлишига йўл қўймаслик учун тез ва қатъий чоралар кўриш мақсадида биз СССР Министрлар Советидан Ўртабулоқ конидаги аварияни тугатишга раҳбарлик қиладиган комплекс бригада тузишни, 1966 йилнинг биринчи ярмидаёқ Ўртабулоқ—Амударё водопроводини қуришга киришишни, Муборак билан Ўртабулоқ ўртасида йўллар ва алоқа линиялари қуришни топширишни илтимос қиламиз.

Қабул қилинган қарорга кўра, Ўртабулоқ газ кони 1967 йилда кенг миқёсда газ олиш учун тажриба тариқасида ишга туширилиши лозим. Бу қарорни бажармоқ учун газнинг нобуд бўлишига йўл қўймасликни таъминлайдиган энг ошиғич чоралар кўрилиши зарур.

Депутат ўртоқлар! СССР Министрлар Совети томонидан 1966 йилги халқ хўжалигини ривожлантириш планининг ва бюджетининг Олий Совет муҳокамасига тақдим этилган лойиҳалари беш йилликнинг биринчи йилида экономикани ва маданиятни ривожлантириш вазифаларига ҳамда КПСС Марказий Комитетининг март ва сентябрь Пленумлари қўйган талабларга тўла равишда жавоб беради.

Ўзбекистон ССРда 1966 йилда саноат ишлаб чиқаришининг ҳажми бу йилги даражага нисбатан 10,2 процент кўпайтирилади. Республикада асосан энергетика, рангли металлургия ва газ саноати ривожлантирилади. Халқ истеъмол қиладиган молларни ишлаб чиқарувчи саноат тармоқларини тағин ҳам тез суръатлар билан ривожлантириш кўзда тутилмоқда.

1966 йилда қишлоқ хўжалиги маҳсулотининг ҳамма турларини етиштиришни янада кўпайтириш ҳам мўлжалланмоқда.

Чакана товар обороти қарийб 10 процент кўпаяди.

Ўзбекистон ССРнинг 1966 йилги давлат бюджети бир миллиард 946 миллион сўмлик қилиб белгиланган. Бу бюджет халқ хўжалик планида мўлжалланган тадбирларни пул билан тўла таъминлашга имкон беради.

Социал-маданий тадбирларга бир миллиард 0,38 миллион сўм пул ажратилади. Бу эса Ўзбекистон ССРнинг 1966 йилдаги бутун давлат бюджетининг 50 процентдан кўпроғини ташкил қилади. Шундай қилиб бу мақсадларга қилинадиган сарфлар 1965 йилдагига нисбатан 9,2 процент кўпаяди.

Коммунистик жамият қурилиши ривожланиб борган сари бундан буён ҳам тобора ўсиб бораётган ижтимоий истеъмол фондлари халқимизнинг ҳаётида тобора кўпроқ аҳамият касб қилаверади. Халқ хўжалигини ривожлантириш планида мўлжалланган тадбирлар республика олдига катта ва масъулиятли вазифаларни қўяди, бу вазифаларни бажармоқ учун кечиктириб бўлмайдиган бир қанча масалаларни ҳал қилиб олиш керак. Бинокорлик материаллари ишлаб чиқариш соҳасида белгиланган контроль рақамлар умуман бажарилган бўлса ҳам, лекин республикада қурилишларни деворбоп материаллар билан таъминлаш ғоят оғир аҳволга тушиб қолди, чунки бундай материалларни ишлаб чиқариш қурилиш-монтаж ишларининг ҳажмидан анча орқада қолмоқда, бу соҳада вужудга келган диспропорция тобора кўпаймоқда. Мана шуларнинг ҳаммаси капитал қурилиш планларининг бажарилишига ёмон таъсир қилмоқда.

1966 йил планида кўзда тутилган капитал маблағлар соғлиқни сақлаш, маориф, маданият объектлари қурилишини тўла равишда таъминламайди. Кўпгина соғлиқни сақлаш муассасалари ҳали ҳам номувофиқ биноларда ишлаб келмоқда ва бу бинолар санитария-гигиена талабларига жавоб бермайди. Аҳоли яшайдиган йироқ пунктларда ва янги иморатлар қурилаётган жойларда даволаш муассасалари, болалар учун керакли оқартув муассасалари етарли эмас.

Совет ҳокимияти йилларида республикада, айниқса Тошкент, Самарқанд, Бухоро шаҳарларида рўй берган ўзгаришлар билан ҳақли равишда фахрланиш билан бирга биз шу шаҳарларни ривожлантириш эҳтиёжлари сабабли туғилаётган ҳодисалар ва проблемалардан кўз юма олмаймиз. Маълумки, Тошкент, Самарқанд ва Бухоро кўп асрлар давомида вужудга келган ва бетартиб қурилган, асосан энига кенгайган шаҳарлар бўлиб, бу шаҳарларнинг иморатлари бир қаватли гувала бинолардан иборат бўлиб келган. Шу сабабли бу шаҳарлар кейинги йилларда кенг миқёсда реконструкция қилинганига қарамай, ўзларининг ўтмишдаги қиёфасини анча сақлаб келмоқда.

Шаҳарларимиз йиғинчоқ қилиб қурилмаганлиги, бир қаватли иморатлардан, қингир-қийшиқ, тор кўчалардан иборат бўлганлиги улардан фойдаланишни ва реконструкция қилишни жуда қийин иш қилиб қўймоқда, ҳозирги замон шаҳарсозлигининг энг муҳим масалаларини ҳал қилишни жуда мураккаблаштирмоқда, аҳолига маданий-маиший хизмат кўрсатиш суръатларини сусайтириб юбормоқда. Шаҳарларимизда водопровод ва канализация шохобчалари ҳали ҳам тузук ривожланган эмас.

Шаҳар хўжалигини ривожлантиришга маблағлар беришни, планлаштиришдаги мавжуд системани тубдан ўзгартириш зарур. Шу нарса очиқ кўриниб турибдики, маориф ва соғлиқни сақлаш, маданият, савдо муассасаларини, коммунал хўжалик иншоотларини, телефон станциялари ва шохобчаларини қуришга маблағлар беришни планлаштиришда иттифоқ ва республика Госпланининг тармоқ бўлимлари ўтказиб келаётган иш уй-жой қурилишдан ажратилган ҳолда олиб борилмоқда. Бундай практика энди яроқсиз бўлиб қолди, чунки у шаҳарларда ва аҳоли яшайдиган пунктларда иморатларни комплекс равишда қуриш принципини бузишга олиб келади.

Уй-жой қурилишини лойиҳалаш тўғрисида бир икки оғиз гапириб ўтмоқчиман. Шу нарса сир эмаски, уй-жой биноларининг ҳозир амалда бўлган типовой лойиҳалари кўпинча иқлим шароитига тўғри келмайди, ўзининг архитектура қиёфаси йўқ. Масалан, хоналарнинг баландлиги 2,48 метр бўлиши Ўрта Осиёнинг иссиқ иқлимига, айниқса Бухоронинг иқлимига сира тўғри келмайди. Шундай бўлса ҳам кейинги йилларда республикамиз шаҳарларида хоналарининг баландлиги 2,5 метрдан кам бўлган бир неча юз минг квадрат метр уй-жой бинолари қурилди. Бундай хоналарда яшовчилар бунга норози бўлсалар ҳам барибир баландлиги шундан ошмайдиган уйлар қуриш давом этмоқда. СССР Госстройи уй-жой биноларининг типовой лойиҳаларини тузишда лозим бўлган тартиб ўрнатиши керак. Бизнинг фикримизча иншоотлар қимматининг асосий кўрсаткичларини белгилашни республиканинг маҳаллий ташкилотларига топшириб қўйиш тўғри бўлур эди. Уй-жой майдони қуришда ҳар бир квадрат метрнинг қиммати уйлар қуриш учун мана шундай асосий кўрсаткичлар бўлиши мумкин. Мактаблар, болалар боғчалари ва яслилар, касалхоналар учун бир жойнинг қиммати қанчага тушиши асосий кўрсаткич қилиб олиниши лозим. Биз дуч келаётган бошқа бир қанча қийинчиликлар ҳам бор. Лекин умумий тенденция шуки, бу қийинчиликлар йилдан-йилга тобора камайиб бормоқда. Бу нарса бизни қувонтиради.

Партия Марказий Комитетидан, Совет ҳукуматидан миннатдормиз, улар республикада экономикани ва маданиятни ривожлантиришга доимий эътибор бериб келмоқдалар.

Яна бир масалага тўхталмоқчиман. Қишлоқ хўжалигига сарфланадиган капитал маблағларнинг кўзда тутилган ҳажми сув хўжалиги қурилиши, ерларнинг мелиоратив ҳолатини яхшилаш, янги ташкил этилаётган совхозларда ишлаб чиқариш биноларини қуриш соҳасида олиб бориладиган барча зарур ишларни тўла равишда амалга оширишга имкон бермайди.

Республикада мелиорация ва ирригация қурилишини янада яхшилаш соҳасида кўп иш қилиниши керак, чунки мелиорация ишлари қониқарсизлиги натижасида айниқса Бухоро областидаги кўпгина экин майдонлари паст ҳосил бермоқда. Баъзи колхоз ва совхозлар қишлоқ хўжалиги экинларининг ҳосилдорлигини ошириш жиҳатидан илғари силжимаётирлар. Мутахассисларнинг фикрича, янги суғориш шохобчалари қуришга қилинган сарфларга қараганда, ерларнинг мелиоратив ҳолатини яхшилашга қилинган сарфларнинг ўрни тезроқ қопланади.

Ўзбекистон ССРнинг 1966 йилги халқ хўжалик планини тасдиқлаётган вақтда биз республикадаги ирригация ва мелиорация хўжалигининг аҳволини яхшиламоқ учун Ўзбекистон ССРга ажратадиган маблағни кўпайтиришни илтимос қиламиз.

СССР Олий Советининг муҳокамасига қўйилган 1966 йилги халқ хўжалигини ривожлантириш планининг ва давлат бюджетининг лойиҳаларини КПСС Марказий Комитетининг декабрь Пленуми маъқуллади, бу лойиҳалар хўжалик қурилишининг туб масалаларини ҳал қилишни, ишлаб чиқаришнинг ва сарфланаётган капитал маблағларнинг иқтисодий самаралилигини оширишни, саноат маҳсулотининг сифатини қатъий равишда яхшилашни, меҳнаткашларнинг ўз меҳнатлари натижаларидан моддий манфаатдорликларини кучайтиришни, уй-жой қурилишини, аҳолига савдо хизмати ва маиший хизматни яхшилашни таъминлайди, бу эса мамлакатнинг бутун совет халқининг ҳаётий манфаатларига мос бўлиб тушади.

Сўзга чиққан ўртоқларнинг 1966 йилги СССР халқ хўжалигини ривожлантириш давлат планининг ҳамда 1966 йилги СССР Давлат бюджетининг СССР Министрлар Совети томонидан тақдим этилган лойиҳалари иқтисодий ва бюджет комиссиялари киритган тузатишлар билан бирга тасдиқлансин, деган таклифларини қувватлайман.

СССР Олий Советини ишонтириб шуни айтишга ижозат бергайсизки, бутун Совет Иттифоқи меҳнаткашлари каби Ўзбекистон меҳнаткашлари ҳам партиянинг бош йўлини амалга ошириш учун курашда ўзларининг куч ва ғайратларини аямайдилар, республика олдида турган катта вазифаларнинг бажарилишини таъминлайдилар ва Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг бўладиган XXIII съездини муносиб кутиб оладилар. (Қарсаклар).

Депутат Г. А. ГАБРИЕЛЬЯНЦ нутқи

(Фарғона сайлов округи, Ўзбекистон ССР)

□ □ □

Депутат ўртоқлар! Бизнинг сессиямиз совет халқи коммунизм моддий-техника базасини яратиш учун олиб борилаётган курашнинг энг муҳим босқичларидан бирида ўзининг яратувчилик меҳнати якунларини тўплаётган кунларда ўтмоқда.

Етти йиллик давр мобайнида мамлакат халқ хўжалигининг ҳамма тармоқларида қўлга киритилган ажойиб муваффақиятлар — Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Программасининг буюк ҳаётий кучини, партиямиз Марказий Комитети халқни ленинча тўғри йўлдан бошлаб бораётганлигини кўрсатувчи энг яхши далилдир.

Умумиттифоқ меҳнат тақсимотида Ўзбекистон — мамлакатнинг пахта етиштирувчи асосий базаси ҳисобланади. Биз пахтачиликни бутун чоралар билан ривожлантиришни ўзимизнинг КПСС XXI ва XXII съездларининг тарихий қарорларидан келиб чиқувчи бош вазифамиз, улуғ Ватанимиз олдидаги ватанпарварлик бурчимиз, деб биламиз.

Депутат ўртоқлар, республиканинг етти йил мобайнида қилган ишининг асосий якунларига қисқача тўхталиб ўтишимга рухсат бергайсиз.

Ўзбекистон саноати 1965 йилда мўлжалдаги марраларга чиқиб олмоқда. Етти йил мобайнида саноат ишлаб чиқаришини тахминан 1,8 баравар ўстириш юзасидан контроль рақамларда назарда тутилган топшириқ тўла бажарилади. Республика саноати етти йил ичида пландан ташқари неча ўн миллион сўмлик маҳсулот беради. Пахтачиликни юксалтириш билан бевосита боғланган тармоқлар — химия, машинасозлик саноати, электр энергия ҳосил қилиш ва бошқа баъзи тармоқлар айниқса тез суръатлар билан ривожланмоқда.

Ўзбекистон химиклари етти йиллик топшириқни ошириб бажардилар ва мана шу энг муҳим тармоқни жадал ривожлантириш учун ишлаб чиқариш қувватларини оширмоқдалар. Ўзбекистон химия саноати тўнғич корхонаси бўлган Чирчиқ электрохимия комбинати етти йиллик мобайнида ўғитлар ишлаб чиқаришни 1,8 баравар кўпайтирди.

Республика машинасозлари пахтачиликни комплекс механизациялаш учун етти йил ичида топшириқдан ташқари кўп миқдорда машиналар ишлаб чиқарадилар. Конструкторлардан Приходько, Аҳмедов, Глазатов, Тютьков ўртоқлар «Ташсельмаш» заводи коллективи билан ҳамкорликда ажойиб пахта териш машинаси яратдилар. Бу машина ўзининг агротехника кўрсаткичлари жиҳатидан жаҳон техникасининг энг яхши намуналари даражасида туради.

Етти йил мобайнида Ўзбекистонда газ ёқилғисида ишлайдиган электр станциялар қуриб олинди. Электр станцияларнинг ялпи қуввати бир ярим миллион киловаттдан зиёд оширилди, электр энергия ҳосил қилиш эса қарийб 2,5 баравар кўпайтирилмоқда.

Ўзбекистонда топилган табиий газнинг энг бой конлари негизида етти йиллик даврида йирик газ индустрияси вужудга келтирилди. Бу эса, республиканинг ёқилғи балансини тамомила қайта қуриш имконини берди, ҳозир ёқилғи балансида газ ёқилғисининг салмоғи 50 процентдан ошади. Ҳолбуки, 1958 йилда газнинг салмоғи 3,3 процент эди.

Шу факт айниқса қувонарлики, газ бизни мамлакатдаги қўшни қардош республикалар ва бошқа иқтисодий районлар билан боғловчи яна бир ҳалқа бўлиб қолди. 1965 йилдаёқ Урал, Қозоғистон, Тожикистон Ўзбекистондан 12 миллиард куб метр зангори ёқилғи олади.

Бизда рангли металлургия тез суръатлар билан ривожлантирилмоқда. Рангли металлар ишлаб чиқариш ҳажми етти йил мобайнида 6 баравардан зиёд оширилади. Цемент ишлаб чиқариш 4,6 баравар кўпайтирилади. Енгил, озиқ-овқат ва бошқа саноат тармоқларида ишлаб чиқариш ҳажми анча кўпаяди.

Депутат ўртоқлар! Ўзбекистон пахтакорлари КПСС Марказий Комитети март Пленумининг қарорларини бажара бориб, партиямиз XXIII съездини муносиб кутиб олиш учун курашиб, бу йил Ватанга 3 миллион 900 минг тонна пахта бердилар. Пландан ташқари 300 минг тонна пахта топширилди. Пахта ҳосилдорлиги гектар бошига 1958 йилдаги 21 центнер ўрнига 24,3 центнерга етди.

Андижон области пахтакорлари мамлакатга 800 минг тонна, Фарғона области пахтакорлари 500 минг тоннадан кўпроқ пахта бердилар. Хоразм пахтакорлари эса бу йил ҳам аввалгидек мамлакатда энг юқори ҳосил олдилар. Ҳамма областлар социалистик мажбуриятларини анча ошириб бажарди. Қорақалпоғистон Автоном республикаси, Самарқанд ва Сурхондарё областларининг пахтакорлари давлатга ўтган йилдагидан 140 минг тонна кўп пахта сотдилар. Бухоро, Қашқадарё областларининг пахтакорлари ҳам жуда яхши ишладилар.

Шуниси айниқса муҳимки, бу йил пахта сифати оширилди. Тайёрланган ҳамма пахтанинг 90 проценти биринчи сортлар билан топширилди. Биринчи, иккинчи, учинчи сорт пахтанинг нархларини ошириш тўғрисида СССР Министрлар Советининг қабул қилган қарори бу жиҳатдан ниҳоятда катта роль ўйнади.

Ўзбекистон етти йилликда бундан аввалги етти йилдагига қараганда Ватанга 4,5 миллион тонна кўп пахта берди. Бу ютуқлар — пахтакорлар қилган қаҳрамонона меҳнатнинг, КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Советининг, барча қардош республикалар берган ғоят катта ёрдамнинг натижасидир.

Етти йиллик даврида биргина сув хўжалиги қурилишига бир миллиард сўмга яқин, яъни шунга қадар урушдан кейинги ҳамма йиллар мобайнида сарфланганига нисбатан икки баравар кўп маблағ сарфланди. Бу эса, янги ер массивларини ўзлаштириш, қадимдан суғориб келинаётган кўп ерларнинг сув билан таъминланишини ва мелиоратив ҳолатини яхшилаш имконини берди.

Ана шу йиллар мобайнида колхоз ва совхозлар кўп миқдорда техника, минерал ўғит ва дефолиант олдилар. Хўжаликларнинг ўзидаги имкониятлардан яхшироқ фойдаланилмоқда.

Пахта териш техникаси тобора катта аҳамият касб этмоқда. 1965 йилда 20 минг механик-ҳайдовчи 900 минг тоннадан кўпроқ пахтани машиналарда терди ва шу орқали тахминан 500 минг теримчининг ишини бажарди. Қўриқ ерлардаги Сирдарё областининг колхозлари бутун ҳосилнинг ярмини, Тошкент области колхозлари эса, 44 процентини машиналарда териб олди. Бу ҳол мазкур областларнинг планни ва социалистик мажбуриятларни мисли кўрилмаган қисқа муддатларда бажаришга имкон берди. Машинада пахта тераётган донгдор усталаримиздан Маннон Жалолов, Мамажон Дадажонов, Қурбон Кенжаев, Жавод Кўчиев, Суяр Толмасов ва уларнинг юзлаб издошлари 200-330 тоннадан пахта теришди. Уларнинг ҳар қайсиси шундай ҳажмда иш бажардики, уни қўлда терувчилардан камида 80-120 киши зўрға уддалай олар эди.

Бизнинг конструкторларимиз тўрт қаторли пахта териш машинаси яратдилар. Бундай машина жаҳондаги биронта ҳам пахтакор мамлакатда йўқ. Янги конструкция давлат синовларидан ўтди, 25 машина хўжалик шароитида кенг равишда синаб бўлинди. Худди шундай машиналардан бирида Мамажон Дадажонов мавсумда 280 тонна, СССР Олий Советининг депутати Маннон Жалолов 332 тонна пахта терди. Ҳозир ҳамма иш қуввати зарур даражада бўлган двигателнинг нечоғлик тез яратилишига қараб қолди.

1967 йилдаёқ тўрт қаторли пахта териш машиналари ишлаб чиқаришга тўла равишда ўтишда бизга ёрдам кўрсатишни Трактор ва қишлоқ хўжалик машинасозлиги министрлигидан ўтиниб сўраймиз, бу эса, давлатнинг жуда кўп маблағини тежаб беради ва пахтани машинада теришнинг рентабеллилигини оширади.

Пахтачиликни юксалтириш билан бир қаторда, қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришининг бошқа тармоқлари ҳам ривожлантирилмоқда. Шоли, луб экинлари, пилла, қоракўл тери ва бошқа маҳсулотлар етиштириш соҳасида етти йиллик топшириқлари ошириб бажарилди. Қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштиришнинг ўсганлиги шундай маҳсулотлар тайёрлашни анча кўпайтиришга имкон берди.

Ўзбек халқи фан ва маданият, маориф ва соғлиқни сақлаш соҳасида ғоят катта ютуқларга эришди. Меҳнаткашларнинг турмуш даражаси йил сайин ошмоқда.

Буларнинг ҳаммасига капитал қурилиш кенг миқёсда олиб борилаётганлиги кўп даражада ёрдам берди. Етти йилликда Ўзбекистон халқ хўжалигига сарфланадиган капитал маблағлар ҳажми белгиланган топшириқлардан анча ошиб кетади ва 4,2 миллиард сўмга етади. Бу эса, шундан аввалги етти йилда сарфланган капитал маблағлардан 2,8 баравар ортиқдир.

450 дан ортиқ янги корхона ва йирик цех қурилиб, ишга туширилди, халқ хўжалигидаги ҳамма тармоқларнинг моддий-техника базаси анча мустаҳкамланди, савдо шохобчаси кенгайтирилди, кўпгина мактаблар, даволаш ва болалар муассасалари қуриб олинди. Фақат давлат йўли билан умумий саҳни 8,5 миллион квадрат метрдан ортиқ бўлган уй-жойлар қурилиб, фойдаланишга топширилади.

Ўзбекистон халқ хўжалиги етти йиллик иш охирига тағин ҳам кўпроқ мустаҳкамланиб, республика экономикасини янада юксалтириш ва меҳнаткашлар моддий фаровонлигини янада ошириш соҳасидаги янги, бундан ҳам мураккаброқ вазифаларни ҳал қилишга қодир бўлган ҳолда келмоқда. Ўзбек халқининг бу муваффақиятлари партиямиз ленинча миллий сиёсатининг тантанасидан, совет ижтимоий тузумининг кучи ва ҳаётийлигидан яна бир карра ёркин далолат бериб турибди.

Республика халқ хўжалигини ривожлантиришдаги ютуқларни таъкидлаш билан бирга, саноат, капитал қурилиш, қишлоқ хўжалигига раҳбарлик қилишдаги жиддий камчиликлар тўғрисида, фойдаланилмаётган катта-катта резервлар ҳақида гапирмасдан бўлмайди.

Республикада ишлаб чиқариш меҳнат унумдорлиги ва таннархини камайтириш планларини муттасил бажармаётган, паст сифатли маҳсулот чиқарилишига йўл қўяётган саноат корхоналари, совхоз ва колхозлар ҳали ҳам оз эмас. Бир қанча тармоқларда капитал қурилиш планлари бажарилмаяпти, бу эса, янги ишлаб чиқариш қувватларини фойдаланишга топшириш кечга сурилиб кетишига сабаб бўлаяпти.

Республика партия ва совет ташкилотлари КПСС Марказий Комитетининг март ва сентябрь Пленумлари томонидан қўйилган вазифаларга амал қилиб, халқ хўжалигига раҳбарликдаги ана шу жиддий камчиликларни тезроқ йўқотиш учун зарур чораларни кўрмоқдалар.

Депутат ўртоқлар! СССР халқ хўжалигини ривожлантириш 1966 йилги Давлат планининг ва СССР Давлат бюджетининг СССР Министрлар Совети томонидан СССР Олий Советининг сессияси муҳокамасига қўйилган лойиҳалари янги беш йилликнинг дастлабки йилида экономика ва маданиятни ривожлантириш соҳасида қўйилган вазифаларга, партиямиз Марказий Комитети март ва сентябрь Пленумлари томонидан қўйилган вазифаларга тўла равишда мос бўлиб тушади.

Ўзбекистон ССРда саноат ишлаб чиқаришнинг ҳажми 1966 йилда бу йилгига нисбатан 10 процент кўпайтирилиб, энергетика, рангли металлургия ва газ саноати устун даражада ривожлантирилади. Халқ истеъмоли учун товарлар ишлаб чиқарувчи тармоқларни ва аҳолининг турмуш даражасини ошириш билан боғлиқ бўлган бошқа тармоқларни тезроқ суръатлар билан ривожлантириш назарда тутилади.

1966 йилда ҳамма турдаги қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштиришни янада кўпайтириш ҳам мўлжалланади. Чакана товар обороти қарийб 10 процент кўпайтирилади.

Ўзбекистон ССРнинг 1966 йилги Давлат бюджети 1.946,8 миллион сўм қилиб белгиланди, бу эса, халқ хўжалиги планида мўлжалланган тадбирларни маблағ билан тўла таъмин этади. Социал-маданий тадбирлар учун қилинадиган харажатлар 1965 йилдагига нисбатан 9,2 процент оширилади ва бутун бюджетнинг ярмидан кўпини ташкил этади.

Шу билан бирга, бизда республика халқ хўжалигини ривожлантириш билан боғлиқ бўлган баъзи масалалар борки, шуларни ҳал этишда СССР Министрлар Советининг ёрдами зарур.

Айниқса янги ерларни ўзлаштираётган районларда деворбоп материаллар билан қурилишларни таъминлаш, бинокорлик индустриясининг ишлаб чиқариш базаси қувватларини ошириш соҳасида республикада ҳаддан ташқари оғир аҳвол вужудга келди.

Қурилиш-монтаж ишларининг ҳажми умуман 15 процент оширилаётгани ҳолда, бинокорлик индустрияси ва бинокорлик материаллари корхоналарини ривожлантиришга сарфланадиган капитал маблағлар 1966 йилда бу йилгига нисбатан 24 процент қисқартирилмоқда. Шу тармоқлар бўйича ажратилган маблағлар, ҳатто бошлаб қўйилган корхоналарнинг қуриб битказилишини ҳам таъминламайди.

Қишлоқ хўжалиги соҳасида назарда тутилган капитал маблағлар ҳажми Андижон сув омбори, Марказий Фарғона канали қурилишидаги зарур ишларни, Бухоро областида мелиорация ишларини, Қорақалпоғистон автоном республикасидаги ишларни ва бошқа муҳим тадбирларни тўлиқ амалга оширишга имкон бермайди.

Ўзбекистон ССРнинг 1966 йилги Халқ хўжалиги плани Бюджетини тасдиқлаш вақтида юқорида кўрсатилган мақсадлар учун ажратиладиган маблағларни кўпайтириш тўғрисидаги илтимосимизни кўриб чиқишни сўраймиз.

СССР халқ хўжалигини ривожлантириш 1966 йилги Давлат плани ва СССРнинг 1966 йилги Давлат бюджетининг ушбу сессия томонидан муҳокама қилинаётган лойиҳалари мамлакатнинг, бутун совет халқининг ҳаётий манфаатларига жавоб беради.

Мен сўзга чиққан ўртоқларнинг СССР халқ хўжалигини ривожлантириш 1966 йилги Давлат планининг ва СССР Давлат бюджетининг СССР Министрлар Совети томонидан тақдим этилган лойиҳаларини тасдиқлаш тўғрисидаги таклифини қувватлайман. (Қарсаклар).

А. Н. КОСИГИН Ле Тхань Нгини қабул қилди

СССР Министрлар Советининг раиси А. Н. Косигин Москвада меҳмон бўлиб турган Вьетнам Демократик Республикаси ҳукумати иқтисодий делегациясининг раҳбари, Вьетнам меҳнаткашлар партияси Марказий Комитети Сиёсий Бюросининг аъзоси, Вьетнам Демократик Республикаси ҳукумати бош министрининг ўринбосари Ле Тхань Нгини 9 декабрда Кремлда қабул қилди.

А. Н. Косигин билан Ле Тхань Нги ўртасидаги суҳбат самимий ва дўстона вазиятда ўтди. Суҳбатда Вьетнам Демократик Республикасининг СССРдаги элчиси Нгуен Ван Кинь иштирок этди. (ТАСС).

АҚШНИНГ ВЬЕТНАМДАГИ АГРЕССИЯСИ ТЎХТАТИЛСИН

СССР Ташқи ишлар министрлиги 1954 йилда Ҳинди-Хитой масаласи юзасидан Женевада ўтказилган кенгаш ҳамраисларининг шу кенгашда қатнашган мамлакатларнинг ҳукуматларига ва Вьетнамда кузатувчи ҳамда контроль қилувчи халқаро комиссияда вакиллари бўлган давлатларнинг ҳукуматларига биргаликда юбориладиган Совет мактуби лойиҳаси текстини Буюк Британия ҳукуматига йўллаш учун 6 декабрда Англиянинг Москвадаги элчихонасининг маслаҳатчи - вакили Т. Бримелоуга топширди.

Ҳинди-Хитой масаласи юзасидан 1954 йилда Женевада ўтказилган кенгашнинг ҳамраислари, дейилади мактуб лойиҳасида, Америка Қўшма Штатлари Вьетнамга қарши агрессияни давом эттираётганлигини ва Вьетнам халқига қарши уруш доирасини янада кенгайтириш учун қуролли кучларни кўпайтираётганлигини зўр ташвиш билан қайд қиладилар.

Женева кенгашининг ҳамраислари АҚШнинг агрессияси ва унинг Женева битимларини қўпол равишда бузганлиги натижасида Вьетнамда вужудга келган аҳволдан ғоят ташвишланаётганликларини билдириб, АҚШ ҳукуматидан Вьетнам масаласи юзасидан 1954 йилда Женевада тузилган битимларга қаттиқ риоя қилиш йўлига дарҳол ўтишни, Вьетнам Демократик Республикасига қарши агрессив ҳаракатларни ва Жанубий Вьетнамдаги қуролли интервенцияни тўхтатишни талаб қиладилар.

Ҳамраислар, деб таъкидланади мактуб лойиҳасида, АҚШнинг Вьетнамга қарши агрессиясини қатъий равишда қоралаб, Ҳинди-Хитой масаласи юзасидан Женева кенгашида қатнашган барча давлатларнинг ҳукуматлари ва Вьетнамдаги халқаро контроль комиссиясида вакиллари бўлган мамлакатларнинг ҳукуматлари 1954 йил Женева битимларига қаттиқ риоя қилишни ва Вьетнам халқига қарши босқинчилик урушини тўхтатишни АҚШдан талаб қиладилар, деб ишонч билдирадилар. (ТАСС).

УЙЛАРДА ГУЛЛАР ЎСТИРАЙЛИК

Хонада ўстирилган гулларнинг сиз яшайдиган жойни гўзал ва ёқимли қилиши, уларнинг уй ҳавосини тозалаб киши асабига жуда яхши таъсир кўрсатиши маълум.

Хонада ўстириладиган гулларнинг тури жуда кўп. Бу гуллар яхши парвариш қилинса узоқ яшайди ва ҳар йили гуллаб туради. Хонада қуйидаги гулларни туваклда ўстириш кенг тарқалган.

ТРАДЕСКАНЦИЯ. Чирмашиб ўсувчи бу ўсимлик пуштиранг ва кумушрангсимон яшил баргларга эга. Бу ўсимлик жуда осон кўпаяди. Парник тупроғи солинган тувакларга бир неча дона уруғ ташланади. Бу ўсимликнинг майда-майда гуллари пушти ва сирень рангдадир. Уни ёзда ҳар куни, қишда эса ҳафтасига 2-3 марта суғориб турилади.

СПАРЖА-АСПАРАГУС. Бу чиройли гулли ўсимлик ҳам жуда тез ўсади, барглари жимжимадор. Эрта баҳорда унинг гуллари майда ва оқ рангда бўлади, кейин эса қипқизил рангли кичик-кичик мева тугади. Аспарагус уруғдан кўпаяди. Унга ёз вақтида ҳар куни сув қуйиш ва пуркаш лозим. Бу ўсимликни шохидан кесиб олиб ўтқазса ҳам бўлади. Ўсимлик ёруғликни яхши кўради. Шунинг учун уни шарқи-шимол ёки ғарби-шимол томонга қараган деразалар олдига қўйиш лозим, лекин қуёш нури тўғридан-тўғри ўсимликка тушмаслиги лозим. Аспарагус уруғининг 2-3 донасини кичкина тувакдаги тупроққа кўмиб ҳар йили бошқа жойга ўтқазиб турилади.

ФИКУС. Бу ўсимликнинг тўқ яшил рангли йирик барглари бўлиб айримлари бир неча метр баландликка қараб ўсади. У салқин жойда яхши ўсади. Кўп парвариш талаб этмайди. Март ойидан бошлаб уруғ чиқара бошлайди. Уларни иссиқ сувга то ширасн ажралгунича тутиб турилади. Сўнг ҳар бири пичоқ билан тилиниб қум остига кўмилади. Ўсимликни тез-тез суғориб туриш ёки сув пуркаш лозим. Фикус салқин хонада жуда яхши ўсади. Уни деразадан узоқроқда уй бурчагига қўйиш лозим. Фикусни ҳар йили бошқа жойга кўчириб ўтқазилади. Агар у яхши парвариш қилинса ҳар ҳафтада биттадан янги япроқ чиқаради. Бу япроқлар ҳар куни сув билан ювиб турилади. Қиш вақтида баргларини камроқ ювиш лозим. Акс ҳолда уларда сариқ доғлар пайдо бўлади ва барги тўкилиб кетади.

САНСИВЕРА. Бу Африка ўсимлиги доимо ямяшил, учли бақуват япроқларга эга. Уни кўчатидан ёки баргидан кўпайтириш мумкин. Бунинг учун ўсимлик барглари бешдан тўрт қисми узунлигида бўлакларга ажратилади ва пастки тарафи билан қумли тупроққа ўтқазилади. Ёзда ва қишда уни дераза олдига қўйилса жуда яхши ўсади. Сансивера ёзда кунига бир марта, қишда эса ҳафтасига икки марта суғорилади.

ПАЛЬМА. Бу жуда гўзал ўсимлик энг манзарали хона гулларидан ҳисобланади. Ёзда уни балкон ёки гулхоналарда ўстириш лозим. Унинг япроқлари ҳам хилма-хил. Ўз юртида ўсган пальмаларнинг ёпрақлари жуда катта-катта уларнинг узунлиги икки метрча бўлади. Хонада пальманинг феникс, хамеропс, ливистон, вашингтон ва бошқа турлари яхши ўсади. Пальмани ёруғ, қуёшли, тез-тез ҳаво алмашиб турадиган хонага қўйиш зарур. Уни уруғдан кўпайтириш мумкин. Бунинг учун уруғлар совуқ сувда ҳўлланиб, йирик қум аралаштирилган тупроққа экилади. Устини ҳам тўрт сантиметрча қум билан кўмилади. Уруғлар 2-3 сантиметр чуқурликда бир-биридан уч сантиметр узоқликда бўлиши керак. Уни ҳар куни уй температурасидаги сув билан суғориб турилади.

БЕГОНИЯ. Бу чиройли ўсимликнинг оқ, пушти ва қизил рангли гуллари бор. Япроқлари ямяшил, тўққизил ёки пушти рангда бўлади. Бегония кўп парвариш талаб этмайди, уни уруғдан ва черенкаларидан кўпайтириш мумкин. Ўсимлик ёруғ жойда яхши ўсади, қишда ҳар икки кунда, ёзда эса кунига суғориб турилади.

Юқорида номлари саналган гулларни уйда ўстиришни тавсия қиламиз. Бу гулларни шаҳримиздаги Революция Скверн, Пролетарская кўчасидаги 26 уйда, шаҳар ижроия комитети биноси қаршисида Шота Руставели кўчасидаги 30-уйда жойлашган магазинлардан сотиб олишингиз мумкин.

Л. ГАВАЗОВА,
гулчи агроном.

Пойтахтимизда меҳмон бўлиб турган Москванинг «Юность» цирки коллективи гастроллари катта муваффақият билан ўтяпти. Суратларда: (юқорида) акробатлар Эловира ва Сергей Миносянлар машқ ижро этишяпти. (Пастда) велофигурист Галина Польди.

А. Палехов фотолари.

ШИНГИЛ ҲИКОЯЛАР

В. ПОДОЛЬСКИЙ.

ХОЛИС ХИЗМАТ

Холис хизмат бюросига қўнғироқ қилиб:

— Менинг хотиним узоқ муддатли командировкага кетган эди, шу сабабли мен... дея гапира бошлаган эдим.

Трубкадан аёл кишининг:

— Иш вақтида аёллар билан бунақанги ҳазиллашманг, тентаквой деган кинояли овоз эшитилди.

— Тўхтанг, ҳазиллашгани қанақаси? Уйимни бундай тартибга солиб, йиғиштириб олдирмоқчи эдим. Уборшчицаларинг борми?

— Рекламамиз билан танишмисиз?

— Бўлмасамчи.

— Ундай тақдирда заказингизни расмийлаштирайми ёки мунозарангизнимн? Уборшчица қачонга керак?

— Иложи бўлса барвақтроқ.

— Ёзилволинг: исми шарифлари Елизавета Воробьева. Эртага бораолмаса керак...

— Яхши. Ундай тақдирда индинга келақолсин.

— Бўшмас.

— Дуруст. Уч кундан кейин.

— Унинг дам олиш куни экан.

— Дам олиш кунидан кейин, келақолсин.

— Келгуси ҳафтанинг фақат шанба куниёқ бориши мумкин.

— Жуда соз. Соат нечаларда?

— Намунча шунчалар дақиқаларигача аниқламасангиз! Бу йўлдош учириш эмас-ку. Ўша куни борган вақтида боради-да. Лекин юмшоқ, қаттиқ инвентарь, пул, озиқ-овқат тайёрлаб қўйиш эсингиздан чиқмасин.

— Қанақанги инвентарь?

— Шуни ҳам билмайсизми? Юмшоқ инвентарь — совун, латта, сув, қаттиғи — челак, тоғора, шчетка. Дарвоқе овқат тайёрлашни унитманг.

Ҳафта давомида инвентарь тайёрлаш ва озиқ-овқат сотиб олиш билан банд бўлдим. Шанба куни ўз ҳисобимдан жавоб олдим. Кундуз соат 12 лардаёқ ҳамма нарса тахт қилиб қўйилди. Ҳамон уборшчицадан дарак йўқ.

— Уборшчицани кутманг, деб телефонда хабар қилишди. Кейин эртага унинг дам олиш куни бўлгани учун бораолмайди. Душанба, сешанба, чоршанба, пайшанба кунлари эса банд. Энди нариги ҳафтанинг жума куни боради.

Мен жума куни ишхонамдан яна жавоб сўраб қолдим. Ўт ўчирувчи кузатиш минорасида ўтиргани каби мен ҳам ҳеч нарса билан шуғулланмай кун бўйи уборшчицани кутиб, уйда ўтирдим. Минг афсуски, натижаси бўлмади. Бир сутка ўтгач, кечқурун ухлаб ётганимда телефон жиринглаб қолди.

— Сиз уборшчица сўровдингизми? Бўпти, ҳозир у уйингизга боради.

— Нималар деяпсиз? — дедим ўнғайсизланиб. Шундай қоронғу тун ярмида-я? Ноқулай бўлмасмикан? Қўшниларим нима дейишаркин?

— Ташвишланаверманг, у эри ва болалари билан бирга боради. Инвентарь билан овқат тайёрлайверинг.

— Ўшаларнинг ҳаммасига-я? — дедим қўрққанимдан.

Бироқ, трубкадан ҳечкимнинг овози эшитилмади.

Бахтимга ҳеч ким келмади. Аммо эрталаб телефон жиринглади-ю ўша таниш овоз эшитилди.

— Сиз касал боқувчи аёл заказ қилувдингизми?

— Йўқ, уборшчица сўровдим.

— Мен аниқлаб олмоқчиман: қанақанги операция қилдирмоқчисиз?

— Операция қилдирмоқчи эмасман. Мен мутлақо соғман. Уйимни тозалаттирмоқчиман, дедим бақириб (энсам қотабошлади).

— Соғлигингизнинг бунга нима алоқаси бор? Қанақанги юмушларни қилиш кераклигини билмоқчиман. Деразаларингизни ювиб, артиш керакми? Тушунарли. Эртага дераза ювувчи уборшчица юборишим мумкин. Пол билан эшикларингизни бир амаллаб кейинроқ ювиб берармиз.

— Дераза ювувчингизни бошимга ураманми? Менга ҳамма юмушни қилаоладиган кенг ихтисосли уборшчица керак.

— Демак, тоняпсиз-а? Бу сизнинг ишингиз!

Трубкани илиб қўйди.

Орадан бир ҳафта ўтгач, хотиним ҳам келиб қолди. У келган пайтда фиғоним ошиб холис хизмат бюросига телефон қилмоқда эдим...

● ● ●

Н. ТАРАСОВ.

ТАБАССУМ

Пчелкин уйига ўзида йўқ хурсанд бўлиб қайтди.

— Нима бўлди? — дея сўради хотини. — Яна рад этишдими?

— Йўқ, назаримда, рад этишмаганга ўхшайди, — деди Пчёлкин, — справка берувчи қиз мен билан гаплашаётган пайтда нимагадир, кулиб гаплашди.

— Нимага кулаётганининг сабабини суриштирмадингми? — сўради хотини.

— Аввал бурнимга бирор нарсанинг доғи тегибдими дея ўйладим. Ойнага қарасам топтоза...

— Эҳтимол, бирор ўринсиз гап айтгандирсан?

— Йўқ. Мен унга ортиқча бирор нарса айтмадим. Унинг ёнига келиб: «Менга бериладиган уй-жой масаласи қайси аҳволдалигини, марҳамат қилиб айтмайсизми?» деб сўрадим.

— Учи?

— У рўйхатга қараб ҳали сизнинг навбатингиз келмабди, гражданин деди кулиб. Марҳамат қилиб извешенияни кутинг! Яна табассум ила кулиб қўйди..

— Қизиқ, у нимага кулди? Мен ташвишланиб қолдим-ку.

— Мен ҳам. Буни нима деб тушуниш кераклигини ҳам билмайман.

— Эҳтимол, шляпангни тескари кийиб олгандирсан?

— Йўқ. Ойнага қараган эдим.

— Шимларинг жойидамиди?..

— Мутлақо, дуруст эди.

— Жуда қизиқ-ку. Рўйхатдан бизни ўчириб ташлашган бўлишса-я? дея ташвишланаяпман.

— Мен ҳам ҳайронман. Нима қилиш керак?

— Билмасам. Бормаганингда бўлар экан! Бу ташвиш энди мени ухлатмайдиган бўлди!

Бутун бир ҳафта мана шу йўсинда ўтди. Эр-хотин ана шу ўтган куну-тунларни бу қиз нима учун кулди экан? деган иккиланиш билан ўтказишди. Сира уйқулари ҳам келмади.

Тинкаси қуриган Пчелкин саккиз кундан кейин яна уй-жой бўлимига равона бўлди. У анча маҳалгача ғойиб бўлиб, ниҳоят, қайтиб келди.

— Нима гап? — сўради хотини.

— Биласанми, афтидан, ҳалиги?..

— Тезроқ-тезроқ гапирақолсангчи, юрагимни сиқмасдан!

— Афтидан бу қиз янги ходим экан, шунинг учун дастлабки кунлари бу ерга келган ҳар бир киши билан кулиб гаплашган экан...

— Қандай воҳима! Бугунчи?

— Бугун ҳеч кимга ҳам кулгани йўқ.

— Сенга нима деди?

— «Ҳар бир арзимаган нарса билан келишавериб, булар одамга тинчлик ҳам беришмайди» деди-да, бурнимни юлворгудек қилиб деразани беркитиб қўйди.

— Худога шукур-ей! деб эркингина нафас олди хотини. — Демак ҳаммаси жойида экан.

Русчадан **Т. УНАБОЕВ** таржимаси.

Оржоникидзе районидаги «Қизил Ўзбекистон» колхози бадиий ҳаваскорларининг довруғи фақат областимиздагина эмас, балки республикамизда ҳам кенг тарқалган. Колхоз ҳаваскорлари репертуарларини бойита бориб, қўшни колхоз клуб ва далаларида концертлар кўрсатиб пахтакорлар дилини хушнуд этишмоқда. Суратда: ансамбль қатнашчилари қўшиқ ижро этишяпти.

В. Сироткин фотоси.

СПОРТ

ПЕШҚАДАМ

Пойтахтдаги шахмат-шашка клубида ўказилаётган юз катакли шашка бўйича мамлакат XI чемпионати финишга яқинлашмоқда. Ригалик халқаро мастер А. Андрейко ҳамон пешқадамлик қиляпти. У 14 ўриндан кейин 11 очкога эга. Пешқадам 8 партияда ғалаба қозонди, 6 учрашувни эса дуранг қилди. Москвалик В. Агофонов, Б. Шкиткин ва ленинградлик С. Маншинлар 9 тадан очко билан кейинги ўринларда боришяпти.

С. ДИАМИДОВ — ХИЗМАТ КЎРСАТГАН СПОРТ МАСТЕРИ

Тошкентлик гимнастикачи С. Диамидовни яқинда СССР абсолют чемпиони бўлганлигини хабар қилган эдик. Куни кеча эса СССР спорт жамиятлари ва ташкилотлари Союзи Марказий Совети унга «Хизмат кўрсатган спорт мастери» деган унвон берди. Гимнастикачининг устози Р. Саркисов эса «СССР да хизмат кўрсатган тренер» унвонига сазовор бўлди.

ҚИЛИЧБОЗЛАР МУСОБАҚАСИ

Ўзбекистон кубоги, спорт жамиятлари ва ташкилотлари союзи республика совети мукофотлари учун қиличбозлар ўртасида ўтказилган мусобақалар тугади. Рапирада В. Иванов, Л. Атаманова, қиличда А. Парахин, шпагада В. Иваненколар ғолиб чиқишди. Улар СССР кубоги мусобақаларида Ўзбекистон спорт шарафини ҳимоя қилишади.

Реклама ва эълонлар

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

10 ДЕКАБРДА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

18.00 дан — **Олмаота телестудияси эшиттиришлари.**

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

ТОШКЕНТ ТЕЛЕСТУДИЯСИ ЭШИТТИРИШЛАРИ

Ўзбек тилида: 18.00 — **Адабий топишмоқ** (мактаб ўқувчилари учун), 18.35 — **Тошкент янгиликлари**, 18.45 — **Ўзбекистон композиторлари кантаталаридан парчалар**, 19.15 — **Биринчи учрашув** (бадиий фильм).

Рус тилида: 20.45 — **Тошкент янгиликлари**, 20.55 — **Композитор Лагидзе**, 21.40 — **Урмонзорда** (телевизион спектакль).

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 10/XII да **Коппелия**, 11/XII да **Севилья сартароши.**

ҲАМЗА НОМЛИ ТЕАТРДА — 10/XII да **Хатарли йўл**, 11/XII да **Уғирланган умр.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 10/XII да **Момо ер**, 11/XII да **Катта концерт.**

КИНО

Бир занжирга боғланганлар — «ЎЗБЕКИСТОН», «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ», «ИСКРА» (кундуз ва кечқурун), НАВОИЙ номли (эрталаб соат 10, кундуз 5.20 ва кеч 9.50 минутда).

Қочишга уринганда — «МОСКВА» (кеч соат 9.40 минутда).

Балли, ҳамшира! — «МОСКВА» (кундуз ва кечқурун).

Садоқат — САНЪАТ САРОЙИ (кундуз соат 12 ва 2 да).

Ганга ва Жамна (1 ва 2-серия) — НАВОИЙ номли (эрталаб соат 11.40 минут, кундуз 2 ярим ва кеч 7 да ўзбек тилида).

Бу телба дунё — САНЪАТ САРОЙИ (кеч соат 6.15 ва 9.15 минутда).

«УЗЭНЕРГОСБИТ»
абонентларга таклиф қиладики,

электрдан фойдаланганлик учун

ҳар ойнинг 1-кунидан 11-кунигача

СЧЕТ ЁЗИБ

тегишли пулни Госбанкнинг кирим омонат кассаларига топширсинлар

Ўтган вақт учун

қарзлари бўлган абонентлар

ДАРҲОЛ ТУЛАШЛАРИ ЛОЗИМ.

Счётлар ўз вақтида тўланмаса, электр огоҳ қилмасдан узиб қўйилади.

«ВАТАН»
МЕБЕЛЬ ФАБРИКАСИГА

бош ва старший бухгалтерлар, юкчилар

КЕРАК

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, Шота Руставели кўчаси, 149-уй (7-трамвай, 18, 30-автобуснинг охирги остановкаси).

ҲАМЗА НОМЛИ ТЕАТРГА

театр билетларини сотувчи район кассирлари ва район вакиллари

КЕРАК

Театрнинг кадрлар бўлимига учрашилсин.

МАКТАБ ВА БОЛАЛАР БОҒЧАЛАРИ ХОДИМЛАРИ, ОТА-ОНАЛАР!

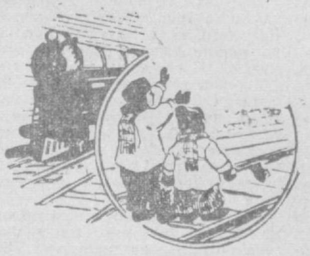

ТЕМИР ЙЎЛ ИЗЛАРИДА ЮРИШНИНГ ХАВФ-ХАТАРЛИГИНИ БОЛАЛАРГА ТУШУНТИРИНГ.

БОЛАЛАР ТЕМИР ЙЎЛ ЁНИДА ВА ТЕМИР ЙЎЛ ИЗЛАРИДА ЎЙНАМАСИН

Болаларни бахтсиз ҳодисалардан сақланг.

ТЕМИР ЙЎЛЛАР МИНИСТРЛИГИ.

Наманган кўчаси, 70-уйда турувчи **Никон Семёнович Самограйнинг** шу уйда турувчи Нина Яковлевна Самограйдан ажралиш ҳақидаги иши Тошкент шаҳар, Киров район халқ судида кўрилади.

Чилонзор массив, 113-уй, 24-квартирада турувчи **Галина Александровна Кирейчукнинг** шу уйда турувчи Александр Афанасьевич Кирейчукдан ажралиш ҳақидаги иши Тошкент шаҳар, Чилонзор район халқ судида кўрилади.

ПОМИДОР ПИШДИ

Ўртоқ Шарифхўжа Тиллахўжаев бошлиқ бригада аъзолари зўр ғайрат кўрсатиб ишлаб теплицада кўпроқ сабзавот маҳсулотлари етиштиришга ҳаракат қилишяпти. Улар шаҳарлик биродарларимизни қишин-ёзин ҳўл мева билан етарли миқдорда таъминлашдек улуғвор ишга ўзларининг муносиб ҳиссаларини қўшмоқдалар.

Теплицадаги уч секцияда помидор етиштирилмоқда. Яқинда сабзавотчилар биринчи ҳосилни йиғиштириб олдилар. Хўжаликда помидор кундан-кунга кўплаб қизариб пишмоқда. Улар ўтган куни иккинчи ҳосил—165 килограмм помидор йиғиштириб олишди. Теплицада мўл помидор ҳосили етиштиришда Шарофат опа Турсунхўжаева, Шермат Тўйчиев каби ишчиларнинг хизмати айниқса каттадир. Улар теплица экинларнинг ҳавосини тез-тез ўзгартириб туришибди. Вақтида суғориб, ўсимликнинг маълум миқдорда иссиқликдан баҳраманд бўлишини таъминлашяпти.

Биз даладаги ҳосилни тезда йиғиштириб олган эдик. Сабзавот маҳсулотлари етиштириш юзасидан зиммамизга олган социалистик мажбуриятимизни анча ошириб бажардик. Шудгорни ҳам тез ва сифатли тамомладик. Эндиги бутун куч ва эътиборимиз теплица хўжалигидаги ишларни яна ҳам пухта ташкил этишга қаратиляпти. Ҳозир теплицамизда юқори ҳосилли нав помидор етиштириляпти. Биз бошқа хил сабзавот экинлари етиштириш учун ҳам ҳаракат қиламиз. Яна 2—3 кундан кейин карам уруғини сепамиз. Аҳолини эртанги карам билан мўл-кўл таъминлаймиз.

Х. УСМОНОВ.

Калинин районидаги «Партия XXI съезди» совхозининг ишчиси.

СУТ КОМБИНАТИДА

◆ Бу йил комбинатда порошокдан қимиз ишлаб чиқариш технологияси ўзлаштириб олинган эди. Ёз бўйи кўплаб қимиз ишлаб чиқарилди. Янги маҳсулотга талаб катта бўлди. Шуни ҳисобга олган коллектив келаси йилдан бошлаб сут чиқиндиларидан ҳам қимиз ишлаб чиқарабошлайди. Порошокдан тайёрланаётган қимиз тағин ҳам кўпаяди.

◆ Эътибор берган бўлсангиз магазинларда сотилаётган қатиқларнинг мойи юзига чиқиб қолади. Ости эса ивиб қолади. Нега шундай? Чунки қатиқ ивитилаётган пайтда сут яхши аралаштирилмайди. Ҳозир Москвадан гомогенизатор аппарати келтирилган. У сутни обдон аралаштириб беради. Сўнг қатиқ ивитилади. Шунда мойи юзага чиқиб қолмайди.

◆ Шу кунларда цехларнинг бирида ажойиб бир ускуна монтаж қилинаяпти. У тўла фойдаланишга топширилгач, идишларга сут ва қатиқ автоматик равишда жойланадиган бўлади. Яшикларни жойдан-жойга ташиш ишлари ҳам тўла механизациялаштирилади.

◆ Комбинат бош инженери М. Шербакова ва бош механик С. Ортиқов ўртоқлар Москвада бўлишиб, ажойиб бир янгиликни ўрганиб қайтишди. Москва сут комбинатида сут пакетларга қуйилиб, магазинларга чиқарилар экан. Пакет эса химиявий материаллардан тайёрланади. Арзон ва чидамли. Бундан буён Тошкент сут комбинатида ҳам бу янгилик қўллланила бошланади. Пакет ясайдиган махсус механизмлар олиб келинди.

ЯНГИ МАГАЗИН

— Магазинимиз ростакамига қайта туғилди,— дейди директор Ҳамид Фатхутдинов.— Илгариги қиёфасига мутлақо ўхшамайди. Янги магазинлик бўлиб олдик, десак ҳам янглишмаймиз.

Шундай. Магазиннинг эски биноси жуда ҳам кўримсиз, ичлари қоронғу, савдо қилиш учун ниҳоятда ноқулай эди. Учтагина бўлим бор эди холос. Савдо обороти плани кўп ҳолларда тўлмасди. Эндичи? Акмал Икромов номли кўча яна бир ойнаванд, кўркам бино билан бойиди. Магазин реконструкциясини Тошкент қурилиш-монтаж бошқармаси бинокорлари олиб боришди. Эски ромлар олиб ташланди. Улар ўрнига яхлит ва ёруғ ойналар ўрнатилди. Ичлари ҳам анча кенгайган. Гўшт, сут, кондитер ва ичимликлар, турли совғалар билан савдо қилувчи бўлимлари ишлаб турибди. Прилавкалардаги маҳсулотларнинг барчаси харидорлар кўз-ўнгида мана мен деб турибди. Сотувчига ҳам қулай, харидорга ҳам.

Магазинда янгидан 40 тонна маҳсулот сиғадиган холодильник монтаж қилинди. Бу асосий омбор. Бўлимларнинг ҳар қайсисида ўз холодильниклари бор. Подвалдан маҳсулотларни сотувчилар қўли остига лифт етказиб бериб туради. Бу катта қулайликдир.

Хушмуомила сотувчиларнинг қўли-қўлига тегмайди. Раъно Асомова, Акром Убайдуллаев, Ҳалима Умматова, Тешабой Рўзиматов ўртоқлар қизғин савдо билан банд. Харидорлар дидидаги маҳсулотларни танлаб беришаяпти. Улар хизматидан ҳамма мамнун бўлмоқда.

— Бу ер кадрлар ўчоғи ҳам бўлиб қолган,— дейди директор. Кўпгина ёш савдо ходимлари магазинимизга келиб, ишлаб чиқариш практикасини ўтмоқдалар. Уларга савдо маданиятини ўргатмоқдамиз, илғорлар тажрибаси билан таништирмоқдамиз.

Суратларда: (чапдан) магазиннинг умумий кўриниши. (ўнгда) савдо пайти.

А. Абалян фотолари.

БИЛДИРИШ

Шу йил 10 декабрь куни Тошкент шаҳар ишчи-мухбирлар университетининг навбатдаги машғулоти бўлади. Машғулот Бирлашган нашриётнинг Ленин хонасида кеч соат 6 да бошланади.

Редактор А. ИСМОИЛОВ.

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» («ТАШКЕНТСКАЯ ПРАВДА»)— Орган Ташкентского обкома, горкома КП Узбекистана, областного и городского Советов депутатов трудящихся.

Бизнинг АДРЕС: Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, 26 уй.

РЕДАКЦИЯ ТЕЛЕФОНЛАРИ: Редактор — 29004, Редактор ўринбосарлари — 25885, 26232. Масъул секретарь — 34808. Пропаганда, адабиёт ва санъат бўлимлари — 31936. Партия турмуши — 25811, Саноат, транспорт ва қурилиш, ахборот ва спорт бўлимлари — 33786. Қишлоқ хўжалиги, фан, мактаб ва олий ўқув юртлари бўлимлари — 29040. Совет ишлари, маиший ва шаҳар хўжалиги бўлими — 28761. Хатлар ва оммавий ишлар бўлими — 34048. Эълонлар бўлими — 28142. Коммутатор — 30249 дан 30258 гача.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бирлашган нашриётининг босмахонаси, Тошкент шаҳри.

Р. 11811. ИНДЕКС 64969 Нашр. № 1908.